

SAYI: 2 - MART/NİSAN 2021

Mustafa SADE - Mustafa ÖZÇELİK - Mustafa DOĞAN - Emre KOÇ - Ahmet KAFKAS - Hümevra YARGICI
Ramiz AYDIN - Mehmet OSMANOĞLU - Recep ŞEN - Kemal ÖZAYDIN - İbrahim BAZ - Yasin MORTAŞ
Hüseyin ÇOLAK - Akif Emre İBRAHİMOĞLU - Mustafa IŞIK - Ebru TOKA - Hatice Ayşe Hasan - Mustafa Erhan AK
Ahmet SEZGİN - Halit YILDIRIM - İbrahim BİRGÜL - Sündüs ARSLAN AKÇA - Furkan DİLEKÇİ - Akif NECİPOĞLU - İlker GÜLBAHAR

Bu Sayımızda

Kış Çıkacak Erdi Bahar / Genel Yayın Yönetmeni / 3

Memleketim / Mustafa SADE / 4

Yunus Emre'de Yeni Bahar / Mustafa ÖZÇELİK / 5

Gözlerin / Mustafa DOĞAN / 8

Her Ramazan Baharla Gelir / Emre KOÇ / 9

Virane / Ahmet KAFKAS / 11

Namlunun Ucundan / Hümeysra YARGICI / 12

Hallerden Bir Haldir İlkbahar / Ramiz AYDIN / 13

Lâl Renkli Yara / Mehmet OSMANOĞLU / 14

Karayalak'ın Kara Taşıydım Ben / Recep ŞEN / 15

Ümit Vardan Ötedir / Kemal ÖZAYDIN / 18

Şifadır Aşk / İbrahim BAZ / 20

Yasin Mortaş ile Şiir ve Fotoğraf Üzerine / Recep ŞEN / 21

Unutmak Tutkulu Bir Hatırlamaktır / Hüseyin ÇOLAK / 25

Vazgeçmekten Vazgeç / Akif Emre İBRAHİMOĞLU / 26

Kovgun Kalp / Mustafa IŞIK / 28

Bahara Sorsan / Ebru TOKA / 29

Hamdolsun / Hatice Ayşe Hasan / 31

Şeyh Gâlib ve Bahara Dair Birkaç Söz / Mustafa Erhan AK / 32

İçimizdeki Kaf Dağına Yolculuk / Ahmet SEZGİN / 35

Bahar / Halit YILDIRIM / 36

Şehirdeki Yabancı Ruhum-1 / İbrahim BİRGÜL / 37

Çağın Vebası / Sündüs ARSLAN AKÇA / 39

Kıyısız Bir Okyanus / Furkan DİLEKÇİ / 40

Divan Köşesi / Akif NECİPOĞLU / 42

Hüthüt Makamına / İlker GÜLBAHAR

Yıl:1 Sayı: 2

Mart - Nisan 2021

**19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası Adına
Derginin Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Adil ATICI**

**Genel Yayın Yönetmeni
Recep ŞEN**

**Editör
Ahmet KAFKAS**

**Yayın Kurulu
Recep ŞEN
Ahmet KAFKAS
Mehmet OSMANOĞLU
Emre KOÇ**

**Son Okuma
Mehmet OSMANOĞLU**

**Kapak Fotoğrafi
Yasin MORTAŞ**

**Tasarım
Berati ESMER**

**Yönetim ve Haberleşme
19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası
Cumhuriyet Mah. Ekrem Ünyay Cad.
No:10 - 19 Mayıs/SAMSUN
0362 511 32 23 - 0545 511 32 23**

**Gergef Web:
www.gergefedebiyatdergisi.com**

**E-Posta Adresi:
gergefedebiyatdergisi@gmail.com**

**Sosyal Medya:
Instagram: @gergefedebiyatdergisi
Twitter : @gergefedebiyat
Facebook : @gergefedebiyatdergisi**

**Yayın Türü:
Sürelili Yayın
İki Aylık e-dergi**

Dergimiz İki Ayda Bir Kendi İnternet Sayfasında ve www.19mayisgazetesi.com İnternet Sayfasında E-Dergi Olarak Yayımlanmaktadır, Ücretsizdir. Eserlerin Hukuki Sorumluluğu Yazarlarına Aittir. Gergef Edebiyat Dergisinden Yapılan Alıntılarda Kaynak Gösterilmesi Zorunludur.

“KIŞ ÇIKACAK ERDİ BAHAR”

Sevgili dostlar, ikinci sayımızla karşınızda olmanın sevinci içindeyiz. Şükürler olsun gönlümüzdeki hayali gerçekleştirme fırsatı veren Rabbimize.

İlk sayımızın ardından gelen olumlu tepkiler ve sizlerin destekleriyle gönül dilimizi konuşturmaya gayret ederek yolculuğumuzu sürdürüyoruz. Bu sayımız için e-posta kutumuza çok sayıda eser geldi. Bu anlamda tüm dostlara emekleri için ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. Biz eseri ve eser sahibini önemsiyor ve bir aile olduğumuzu düşünüyoruz bu edebiyat bahçesinde. Bundan dolayıdır ki istisnasız eser gönderen her dostumuzun e-postasına dönüş yaparak cevap verdik, eser sahipleriyle iletişim kurmaya çalıştık. İstiyoruz ki, bir aile olalım, gönül birliği edelim, birlikte sevgi ve güzellikler üretmeye gayret edelim.

Dergimiz yayın kurulu olarak gelen birbirinden değerli eserler arasında seçim yapmakta inanın zorlandık. Yayın ilkelerimiz doğrultusunda sizler için en doğru seçimi yapmaya gayret ettik. Takdir siz değerli okurlarımızdır tabii ki.

Bir tutam bahar esintisi sunmak istiyoruz sizlere bu sayımızda. Malumu âliniz olduğu üzere rengârenk çiçeklerin yeşerdiği bahar mevsimi gönül bağımızda muhabbetin, umudun, yeniden doğuşun tecellisidir. Müjdedir, diriliştir, mutluluktur, ferahlıktır, heyecandır, uyanıştır. Gençlik çağımız, göz aydınlığımızdır. Gençlik yaşa bakmaz “gönül”e bakar elbet. Onun içindir ki gönlü genç olan her yaşta gençtir. Gönül genç olanların, canını gafletten uyandıranların baharda tecelli eden ilahi güzellikleri seyri de bir başka olur. Ne demişti can Yunusumuz:

Kış çıkacak erdi bahâr
Cânını gafletten uyar
Cennete döndü her diyâr
Söyle bülbülcüğüm söyle

Bütün dünyayı kasıp kavuran salgın bizi de bunalıttı. Kışın kasvet yüklü atmosferinden, ciğerlerimizi üşüten soğuktan bunaldık evet. Kapanıp kaldığımız dört duvar arası daracık mekânlara sıkıştı kaldı ruhumuz. Şimdi yeniden hayata “Merhaba!” deme vakti. “Merhaba!” diyoruz pırıl pırıl günlere, “merhaba!” diyoruz umuda, sevgiye, yârenliğe, güzelliğe, sağlıklı geçecek güzel günlere... “Merhaba!” hayat!

Hayat hep dertle, gamla geçecek değil ya; gam ile kederi bir yana koyup biraz da coşkunun akan suların musikisine, dallarda ötüşen kuşların terennümüne kulak verelim; gönül kapımızı birazcık da olsa neşeye, muhabbete, saadete, bahara aralayalım. Bahar gelsin, gönüllerde bayram olsun.

Bu sayımızda deneme, hikâye, söyleşi ve şiirleriyle güzellikler “yaşasın” diye katkı sunan birbirinden değerli kalem erbabı gönül dostlarımıza “Gergef Edebiyat Dergisi” olarak ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Sevgili dostlar, edebiyat bahçemizde yeni sayılarda tekrar buluşmak arzusuyla selam ve hürmet ederiz.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

MEMLEKETİM

Mustafa SADE

İsmi aşk ile düşer sevdanın dudağına
Dalgalar ritim tutar, martılar türkü söyler
Çam kozaları çeker buhûrdânı dağına
“Ana” kokusu ile “dolu” beldeler, köyler
Kan kırmızı bir yakut torağının lavisi
Gökyüzündeki desen yüreğimin mavisi
Selâm götürür turna sevgili otağına
İsmi aşk ile düşer sevdanın dudağına
Avuç avuç yakarış, karış karış cennetim
Kışından ayrı kalmak ayazdır memleketim

Sevda dönencesinde şehrayin yolculuğu
Yarpuz rayihasını serpiştirir kırlara
Ab-ı hayat misali her gözesi, oluğu
Mevsimler kanat çırpır ebedî baharlara
Secde ile geçerken leylakların her günü
Güne armağan olur tomurcuğun sürgünü
İklimlerin raksında petek olur soluğu
Sevda dönencesinde şehrayin yolculuğu
Kâinat mahzeninde bir ömür müebbetim
Zifiri bir âlemde beyazdır memleketim

Şebnem düşürür güle güneşinin gülüşü
Vareden'e götürür Eylül'ün nakkaşları
Fidanların sevdanla hayatını bölüşü
Kürre-i arz üstünde oynatır tüm taşları
Yorgun kanatlarında kadim anılar saklar
Tarihin dokusuna gölge olur revaklar
Bağrında filizlenmek nebatâtın tek düşü
Şebnem düşürür güle güneşinin gülüşü
Şerefim ve namusum, mukaddes emanetim
İnanca değer katan efrazdır memleketim

Denizin öpücüğü sahilin tek neşvesi
Dinginlik dehlizinde fırtınayı yatırır
Bulutun perçeminin yağmurla sevişmesi
Tualine çizilmiş efkârları batırır
Tarlanın bereketi tere yapışan tozlar
Kehribar bir fenerdir tılsımlı yakamozlar
Kumların, bir kıyının tenhasında işvesi
Denizin öpücüğü sahilin tek neşvesi
Teni, dünya vatanım, sinesi ahiretim
Vuslatın eşiğinde bir gizdir memleketim

Gümüşî bir şamdanlık koynundaki tanyeri
Hırçınlaşan göğsünde bale yapar yelkenler
Aşka pervane olan, şemde sükûtu dinler
Mânâ katar maddeye koylardaki su sesi
Semâvî bir bahardır karanfilin busesi
Üstü rengârenk kuşak altı kutsî can yeri
Gümüşî bir şamdanlık koynundaki tanyeri
Namerdin parmağının değmesi kıyametim
Sanmayın bir zerresi ifrazdır memleketim

Canlar, hilâl kaşının gölgesinde asûde
Erenler dergâhında sırrı hikmet cevheri
Her adım mevcudatın ruhumuzla âlûde
Külebi meftûn olur, seyran eder Gevheri
Dervişân nefesiyle vecde gelirken afak
Bülbülün hû sesiyle efsun damıtır şafak
Gönüllerimiz yıldız bakışlarına sûde
Canlar, hilâl kaşının gölgesinde asûde
Bayrağı çelik yelek, ak kefeni ceketim
Resul dilinde övgü, niyazdır memleketim

Yunus'un lisanında öz Türkçesin lehçeme
Hacı Bektaş'a semah, Veysel'e sadık bir yâr
Davul – zurna halay, horonsun kemençeme
İnce Memed'e destan, Karacaoğlan'a diyar
Dertli'nin sazında tel, Nesimi'ye al kandır
Ferhat'a yol olan dağ, Köroğlu'na kalkandır
Varlığın ilham olup söz ekerken bahçeme
Yunus'un lisanında öz Türkçesin lehçeme
Her nefesi aşk ile yaşamak ibadetim
Muhabbet ocağında alazdır memleketim

YUNUS EMRE'DE "YENİ BAHAR"

Mustafa ÖZÇELİK

NUTK-I ŞERİF

Bu dem yüzüm süreduram her dem ayım yeni doğar
Her dem bayramdurur bana yazım kışım yeni bahar

Benim ayım ışığına bulutlar gölge kılmaya
Hoş gedilmez doluluğu nuru yerden göğe ağıar

Onun nuru karanlığı sürer gönöl hücrelerinden
Pes karanlık nur ile bir hücreye nice sığar

Ben Ay'ımı yerde gördüm ne isterim gökyüzünde
Benim yüzüm yerde gerek bana rahmet yerden yağıar

Sözüm Ay gün için değil sevenlere bir söz yeter
Sevdiğim söylemez isem sevmek derdi beni boğıar

N'ola Yunus sevdi ise, çoktur seni seviciler
Sevenleri göyer dedi onun için boyun eğıer

YUNUS EMRE

Modern algı, metafizikle fizikî olanı birbirinden ayırır. Böylece doğumla başlayıp ölümle biten bir zamana ait kılar varoluşu. Niyet belli ki Yaratıcı inanışının yok sayılmak istenmesidir. Yunus Emre ise vahdet-i vücûd (varlığın birliği) anlayışına bağlı bir sûfi-şair olarak ikiliği “birlemek” ister. Bu yüzden bütün şiirleri vahdetin (birliğin) terennümüdür. Böylece Yaradan ile yaratılan(lar)ı, dünya ile ahreti, aşk ile ölümü kısacası hiçbir şeyi birbirinden ayrı, kopuk, bağımsız düşünmez.

Böyle bir birlik anlayışını kavramak ise, “Peki onlar, Allah’ın yaratmayı nasıl başlattığını, sonra onu art arda sürdürdüğünü görmezler mi? Kuşkusuz bu, Allah için kolaydır.” (Ankebut/19) âyetinde dile getirilen “oluşun devamlılığı”nı bilip görmekle ve buna inanmakla mümkün olabilir ancak. Yine bunu anlamak için “geçmiş”, “şimdi”, “gelecek” şeklinde birbirinden ayrı, kopuk tasavvur edilen zaman anlayışının izafiliğini de görmek gerekir. Çünkü tasavvufta ayrı ayrı zaman(lar) değil “an” vardır, “dem, bu demdir” ve “an” içindeki “oluş” bizi “zaman içinde zaman” fikrine götürür.

Yunus Emre’nin “Bu dem yüzüm süreduram her dem ayım yeni doğar /

Her dem bayramdurur bana, yazım kışım yeni bahar” beytiyle başlayan şiiri de bize böyle bir idrak alanı açar. Bu alanda her an için söz konusu olan “oluş”u anlamak için zamanın da yaratıcısı olanla bir iletişim içinde bulunmayı gerektirir. Bu da Hakk’a yüz sürmek, gözü O’na çevirmek, gönülde O’nu hissetmek, dil ile O’nu söylemekle olur. İşte bu buluşma, idrakin karanlık dünyasını aydınlatır ve bize aydınlığı gösterecek olan “ay” her dem, her an yeni (den) doğan bir ay olur ki bu, tam manasıyla bir bilinç aydınlanmasıdır.

Ay’ı görüp aydınlığa ermek ise kişiye bayram sevinci yaşatır. Çünkü Hakk’la vuslat, bayramın ta kendisidir. Böylece Hacı Bayram gibi bir gönül erinin neden “Bayramım imdi Bayramım imdi / Bayram edersin yâr ile şimdi / Hamd-ü senalar hamd-ü senalar / Yâr ile bayram kıldı bu gönlüm!” dediğini anlamak kolaylaşır. Yaz da kış da Yunus’un o nefis adlandırmasıyla “yenibahar”a dönüşür.

Böyle bir bahar algılamasında ise o ay bütün karanlıkları aydınlatacağı için o ışığı bulutlar gölge kılıp kapamaz. Çünkü o ayın nuru “Allah’ın nuru semayı ve arzı kaplar” (Nur/35) âyeti hükmünce yerden göğe ağırmıştır.

Bu neden böyledir? Çünkü insan, gönüldür. Gönül ise Beytullah’tır. Hakk’ın tecelligâhıdır. Yunus diliyle “Çalab’ın tahtı”dır. Böylesi kutlu bir yerde “karanlık ile nur” birlikte olmaz/olamaz. Burada karanlık barınmaz, o ışık, karanlığı oradan kovar. Çünkü Hak gelince batıl yok olur. De ki: “Hak geldi bâtil yıkılıp gitti! Zaten bâtil yıkılmaya mahkûmdur.” (İsrâ/81) Meseleyi böyle anladığımızda ise görürüz ki himmet (yardım) gökten gelir ama bu geliş yeredir, yer içindir. Çünkü “ürün” yerde biter. “İnsan” yerde yaşar. Öyleyse ay’ımız yere inmiş ve gönlü mekân kılmış demektir. Yeryüzü toprak olduğu gibi aslımız da topraktır. Lakin topraktan olan varlığı o halde bırakmayıp onu çamurdan insan katına yükseltmek, tekâmül etmesi için topraktan olan beden içindeki gönüle bakmak gerekir. Bu da yüzü yerde olmakla, tevazu ile teslimiyetle olabilir ancak.

İşte Yaradan’la yaratılanın bu şekildeki buluşması insanı öyle bir aşk iklimine sokar ki o aşkın bütün halleri içimizde deveren ettikten sonra bu coşku dile de gelmek ister. Her şeyin fani, sadece Allah’ın baki olduğunu idrak ediş vakti geldiğinde ise ay da güneş de vazifelerini tamamlamış olarak kenara çekilirler. Söz, onlar için olmaz artık. Gönül, başka bir iklim kanatlanır, dil de gönülde O’nun aşkını söylemek ister. Şayet söyleyemez ise “bu sevmek derdi” onu boğar. Bu yüzden boğulmamak için söylemek gerekir. Üstelik bu Hak Resulün sözüdür: “Sevdiklerinize sevdiğinizizi söyleyiniz. Bunu söylemekten çekinmeyiniz.”

Bundan sonrası ise tam bir cümbüş, şevk, neşe içinde coşkunlukla harekettir. Çünkü aşkın yurdu olan gönül, aşkın eseri olan cümle varlıkla - Yunus’un dilince söylemek gerekirse - “dağlar ile taşlar ile, şehirlerde kuşlar ile”, “Ya Hak” zikrine başlar. Bu, cümle mahlûkatın Allah’ın ruhlara “Elestü bi Rabbiküm?” yani “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” diye sorduğu yerde verdiğimiz “bela” yani “evet” ikrarının dünya âleminde söylenmiş şeklidir. Sözü özünü “Sen bizim Rabbimizsin ve biz seni seviyoruz Rabbim, sen olmasaydın biz olmazdık.” ikrarıdır.

İşte bu ikrar edicilerden, hatta en başta gelenlerinden biri de Yunus Emre’dir. O da bu sevginin hararetiyle yanıp tutuşur. Sonunda “Ben benliğimden geçtim, gözüm hicabın açtım” diyerek gümânı (şüpheyi) yağmaya verip Dost vaslına erişmiştir. Böylece aşktan çiçeklenip meyve veren haliyle, diliyle O’na boyun eğdi. Hiç bitmemecesine “Hu...” demeye başlar. Gönülünde de dilinde de başka bir kelime kalmaz.

Bu şiir, işte bu sebeple “an”ın idraki içinde aşka, hakikate ulaşmanın hikâyesidir. Fakat bunun “Ayın yeni doğması”, “bayram”, “yazın kışın yeni bahar” olması gibi söyleyişler üzerinden yapılması asıl vurguyu bahar üzerinde toplamaktadır. Çünkü nasıl son bahar ölüme dair bir ihsası bize verirse ilk bahar, Yunus’un diliyle “yeni bahar” da bize yaratılışın/dirilişin ihsasını verir. Yine bu şiir bütün beyit-

leriyle Yaradan-yaradılan birliği/bütünlüğü, her şeyin “Bir” etrafında var olup devam ettiği, böylece insanın gelecekle geçmiş arasında ve hâl arasında önemli bir fark olmadığını anlatarak her dem yaratıcı ile bir olmanın bayram sevinci yaşattığını dile getirir. Böyle olması da doğaldır. Çünkü gönülde hissedilen nurla aydınlanma olacağı için zaman eşyaya intikal eder. Başka bir deyişle zaman ve eşya o nurla birleşir ve o nurun sırrıyla eşyanın iç hakikati ortaya çıkar ve bilgi oluşur. Bu yüzden kişi “varım” diyorsa bu varlığın Hak’tan olduğunu görüp anlamak durumundadır. İşte böyle bir idrak sürecinde bütün ay, gün, yıldız, toprak, bütün mevsimler kısacası yaradılan her şey ama özellikle bahar, bu varoluş bilgisini anlamada ve an içinde dembedem vuslatı yaşamada çok önemli bir imkâna dönüşür.

GÖZLERİN

Mustafa DOĞAN

Gözlerin; Allah'a ram, 'Bismillah'tır gözlerin!
Gözlerin; duha, ikram, bin sabahdır gözlerin!
Gözlerin; dua, bayram, inşirahdır gözlerin!

Rahmet yüklü bulutlar, rûy-i zemini yıkar,
Kâbe'nin kaderine, Risâlet mührü çıkar.
Kısra'nın sütunları, teker teker dökülür,
Asumanın kalbinden, yıldızları sökülür.
Çekilirken suları, Sâve'nin ince ince,
Şehrine şenlik düşer, ebabiller inince.
Âmine'nin koynunda, memlekettir gözlerin,
Halime'nin yurdunda, berekettir gözlerin.

Büyürken yetim gonca, Mekke'de elden ele,
Çehredeki metanet, dolaşır dilden dile.
Yol bilir, yolcu bilir; şerh koyulan çağları,
Gözlerindeki hâle eritirken dağları...
Bahira'nın mührüne, erince ihtiyarı,
Bir bulut gölgesidir, dünyanın bahtıyarı.
Gönül ummanlarının nehri midir gözlerin?
El-emîn ülkesinin bahri midir gözlerin?

İssız bir mağaranın gördüğüne sevinci,
Mest ederdi âlemi, var olsaydı bilinci.
Hira'nın kapıları, aralanır nihayet,
Levh-i mahfûzdan Kelam, "İkra!" der ayet ayet.
Bu, yeniden doğuşa, apaçık bir kanıttır,
Göklerden yere inmiş, ilahî bir yanıttır.
Ahlakın kemaline, neticedir gözlerin,
Edeple örtündüğü, Hatice'dir gözlerin.

Tâbi olunca Hakka, ne yâr kalır ne ana;
Bir tek O'nun rızası, meydan okur zamana.
Kalplerin rabtası, yönelince Baki'ye,
Bir işaret parmağı, ay'ı böler ikiye.
İman hakiki ise, yıldırılmaz ki zulüm...
Bu kutlu yolculukta, şehit kokar her ölüm.
Sümeyye'nin sabrına, sermayedir gözlerin,
Ammar'ın acısına, himayedir gözlerin.

Tecrit; küfrün silahı, bazen Taif'te taşır,
En ıssız yalnızlığa, Cebrail arkadaşır.
Yarılar ablukalar, kırılır tüm cendere,
Yüreklər bayrak gibi, çekilirmiş göndere.
Sürülürken yurdundan her adımın şereftir.
Hüzün yılının sonu Cemal'e müşerreffir.
Semâvat katlarının atasıdır gözlerin,
Beş vaktin secdesinin yasaıdır gözlerin.

Emri alan örümcek, çelikten ağ örünce,
Zırh kuşanır güvercin, gözlerini görünce.
Meşakkatte mükâfat; çile sonunda ecir,
Uhuvvet meydanında, Ensar ile muhacir...
O ne güzel beldedir, o münevver Medine!
Rahman'ın lütfu ile hizmetkâr olur dine.
Bir mukaddes kaynağın damlasıdır gözlerin,
Tüm kutsal kitapların imlasıdır gözlerin.

Nuruna mağlup olur, karanlığın hilesi,
Çağları aydınlatır, Risalet'in şulesi.
Kınından çıkan kılıç, Burak'tır yiğitlere,
Bedir, Uhud ve Hendek, köprüdür şehitlere.
Verseler de eline, hem güneşi hem ay'ı,
Yine "Davam" diyerek seçerdin kul olmayı.
Mus'ab'ın kefenine, düşen baştır gözlerin,
Hamza'ya damla damla, inen yaşdır gözlerin.

Hatırandan bir sayfa, getirilince dile,
Gözyaşından yağ döker, o mukaddes kandile.
Asillerle köleler, birleşir uhuvvetle,
Adalet âbâd olur, o ilahî kuvvetle
Lat, Menat ve Uzza'nın; yıkılır kaleleri,
Devrilir birer birer, küfrün merhaleleri.
En deruni dertlerle cefakârdır gözlerin,
Şefkattir, merhamettir, vefakârdır gözlerin.

Hudeybiye'den geçer, fetihler birer birer,
Hayber kalesi düşer, ordu Mekke'ye girer.
Kıtalar dize gelir, huzur büyür bölgede,
Akın akın müminler gölgelenir gölgede.
Kemale eren visal, bir veda hutbesidir,
Sevgilinin Mevla'ya, kavuşma rütbesidir.
En şerefli ümmetin yazısıdır gözlerin,
Asırların dinmeyen sızısıdır gözlerin.

Dokunduğu asırdan, yayılır misk-i amber
Her nefis ecel taşır, olsa da son peygamber.
Ölüm ölümsüzlüğün hizmetinde sakidir,
Her şey fani dünyada; bir tek Allah bakidir.
Asr-ı saadet gibi, visaline erenler,
Başka bir göz aramaz; gözlerini görenler.
İman kapılarının şuasıdır gözlerin...
İki cihan yolunun duasıdır gözlerin...

Gözlerin, karanlığın siracıdır gözlerin...
Gözlerin, secdelerin miracıdır gözlerin...
Gözlerin, risaletin mısrasıdır gözlerin...
Gözlerin, menzillerin israsıdır gözlerin...
Gözlerin; ayet midir, bir kanun mu gözlerin?
Gözlerin; elif midir, mim mi, nun mu gözlerin?
Gözlerin; derde derman, Lokman mıdır gözlerin?
Gözlerin; Havz-ı Kevser, umman mıdır gözlerin?

Gözlerin; Ebu Bekir, Ömer, Osman gözlerin...
Gözlerin, ehlibeyt mi, Ali aslan gözlerin?
Gözlerin, o gözlerin, ihsan mıdır gözlerin?
Gözlerin; Hüseyin mi, Hasan mıdır gözlerin?
Gözlerin; şefa'at mi, murat mıdır gözlerin?
Gözlerin; Zülfikâr mı, berat mıdır gözlerin?
Gözlerin ah gözlerin! Seyyah mıdır gözlerin?
Gözlerin ah gözlerin! Siyah mıdır gözlerin?

HER RAMAZAN BAHARLA GELİR

Emre KOÇ

“Her geleni Hızır, her geceyi Kadir bil.” demişler. Zamanın dişlisini tutup insanı biraz olsun yavaşlatarak onu düşünmeye ve iç dünyasına dönmeye sevk eden muayyenlikler vardır. Bazen yol acı bir trafik kazasını hatırlatır. Sevgilinin çimen yeşili gözlerinde kıpırdayan kısık, mahrem ve emanet bakışları hâkezâ... Bahar evrensel umudun timsalidir mesela. Aya, güneşe ve yıldızla medeniyetin bakiyesi yüklenmiştir.

Madeni eşya binlerce yıl toprağın altında kalsa da gün yüzüne çıkarken geçmişin izlerini etrafına saçar. Kimine göre inanç, kalbin sırça sarayında kurulu gönül yurduna soyutlanmak iken kimine göre ise inkâr, inanç adına yaşamı talan yerine çeviren keşmekeşliğe umutsuzca bir başkaldırıdır. Muayyenlik arayışı varlıkla kurulu ilişkinin değişmeyen yordamıdır. Bütün göstergeler maddi dünyanın ötesini gösteriyorken, kişiöğlü da bilinmeyen merak edinir kendine. Zira muayyenlik, varlığın ve anlamın tek çaresidir.

Dünyada bu kadar yozlaşma varken adalet, merhamet, diğerkâmlık ve duygudaşlık şeklinde uzadıya giden evrensel değerler nasıl kökleşebilir? Şiddetin ve sayısız kötülüğün dallanıp budaklandığı dünyada günde beş vakit secdeye yüz sürüp dua etmenin çaresi nedir? Veyahut günlerce aç ve susuz kalarak insana arındığını düşündüren şey nedir?

Ekmek aslanın ağzındayken bin bir emekle çalışıp kazandığını bir başkasına hibe etmede nükseden alicevaplığın izahı nedir? Herkes yaşamın akışına dalıp giderken birkaç kişinin durup düşünmesi, dertlenmesi ve gidişatı iyi yönünde değiştirmeye çalışması nicebilir veya beyhude midir? Hızır’ı Musa’ya yoldaş eyleyen sırra erebilmenin imkânı nedir? Hati ile metu arasında deveran eden sayısız soruya cevap ararken koca bir medeniyet tecrübesi inşa etmiştir insanoğlü. Madde ve mana arasında kurulu sır köprüsünden güvenli bir şekilde geçebilmenin yolunu aramıştır.

Kavrulmuş kumların üzerine basa basa yürüyüp Baki Mezarlığı’na vardığında göğö gözyaşı çiçeği gibi açan yalvaç kula bakar olmuştur. “Allah’a yemin olsun, benim bildiğimi siz bilseydiniz az güler çok ağlardınız!” dediğinde dağlar yürümüş, gök çatırdamış, alabildiğine parıldayan kandiller güneşi kışkandırmıştır. “...benim bildiğimi siz bilseydiniz...”, “...az güler

çok ağlardı...” Çıngırak sesini andıran keskin bir ses duyuyor. Ses uğultuyu kararlı bir şekilde yarıp idrakine karışırken alnında soğuk ve boncuk boncuk biriken teri hissediyor. Geçen her saniye sevgiliye kavuşmanın özlemiyle yanıp tutuşurken, geçen her yıl cennet köşkünden yayılan misk kokusunu daha yakından duyuyor. Dünyaya temkin, ötesine telaş düşüyor.

Muayyenlikler vardır, adını dahi duymadığımız iklimlerden müjde getirir bize. Mevsimlerden bahardır. Toprak, bostana bağrını açar. Yediden sonsuza başak saçar. Kozayı kırıp fitrat olma vakti gelmiştir. Taş ve beton yığını her yeri esaret altına alsa da müzmin çiçek “ol”ca açar. Türölü badirelerin ağır yükü tarihe acıyla kazınsa da bahar her gelişinde hayatı, umudu ve tebessümü hatırlatır. Karda delen, baharda gelendir yaşamak. Dağları, göğü, denizi ve ufka dair her şeyi hilkatın insicâmına iliklerken mevsimlerden bahar yazgıya yâr olmuştur. Bahar umutla yoldaş olunca karanlık gemiler mâsivanın rıhtımından birer birer demir almıştır. Şeytan yedinci kat semada kanat kırıp dünyaya yılğınca bakmıştır. Zulümler, nefretler ve ayrılıklar iyiliğe, sevgiye ve vuslata gıptayla bakmıştır.

Akşamın alacası şehrin üzerine usulca çöküyor. Ciraneye yönünden esen yeli Mescid’in sokağında oyun oynayan çocuklar karşılıyor. Neredeyse baharın son günleri... Ardı sıra gelen yaz aylarının sıcaklığı çölün iştahını kabartıyor. Peygamber’in, Yahudi çocuğun başını okşadığı yerde Hazrecli çiftçi sırtındaki yükü yere koyup soluklanıyor. Günün son demleri... Mescid kalabalık. Son gazvenin akabinde dul kalan kadınlar ve çocukları için kamu desteği üzerine konuşuluyor.

Tenzil makamındayım. Hicrette devenin çöktüğü yere yaklaşırken iki yetim çocuk beni fark edince ürkek bakışlarla kaçıyorlar.

Bu kum, bu sokaklar, evler... Her şeyin kök salıp neşvünema bulduğu yerdeyim. Doğduğumda kulağıma okunan ezanı duyar gibiyim. Suffe’nin çatısındaki hurma dalları savruldukça, yelin şiddetini artırdığını fark ediyorum. Sanki birazdan Peygamber’e vahiy gelecek. Dışarıda şaşkın şaşkın etrafına bakınan yabancıların pırtırtısını duymayacaklar.

Öyle bir sükût ki kalp atışları, nefes alıp verişler, pür dikkat ve teyakkuz hali gözyaşına, sevince ve itminana hazırlanırken varlığı örtüsüyle bürüyor. Cesaret edebilir miyim, bilmiyorum.

Mescidin kapısından içeri girip bir köşeye diz kırmak, ortamın lahutiliğini teneffüs etmek, dahası onu görmek... Anladığımda çok uzaklardan geldiğimi, sustuğunda; müşfik bakışlarıyla şu fakire bakarken çehresinde narin tebessümü ayan olduğunda, başımı kaldırıp bakabilir miyim, bilmiyorum.

Bir yandan film şeridi gibi gözlerimin önünden geçen hayatımı anımsarken, başımdan aşağı dökülen kaynar sulara elem duyacak halde bile değilim. Benliğim; gurur dağını un ufak edip seraba çeviren iklimdeyim. Şimdi ellerim daha çok titriyor. Bakışlarım hülyalara tutsak. Az biraz mecalim varsa o da huzurda karşılık buluyor. Bütün bunları temaşa ederken karanlık etrafı iyice kaplıyor. Hilalin gölgesi düşüyor yere. Beklenen bahar kavurucu yaz sıcakını kuşatıyor. On bir ay sonra badiyede hayvanlar semiriyor. Hurma bahçelerinde cümbüş var. Taif'in gölgeliklerinde şükür namazı kılıyorlar. Medine oluyor her yer. Herkes, boncuk boncuk teri şakaklarında unutuyor.

Ramazan... Mevsimin güze döndüğü zamandayız. Taşı toprağa, toprağı toza karıştıran rüzgârlar esiyor. Sonra ılık bir yağmur yağıyor bulutların kaderinden. Toprak ferahlıyor. Tozdan eser kalmıyor. Öyle bir yağmur ki bu; yağdığında toprak çamura bulanmaz, insana ziyan vermez, mevsimi iklime küstürmez. Yeryüzüne yaşam tane tane düşer; dirlik olur, düzen olur, huzur olur; iyilik ve güzellik sübut bulur. Nasıl ki yağmur yeryüzünü ince eleyip yıkar; Ramazan da imanla yanıp tutuşan kalpleri günahlardan yıkayıp tertemiz eyler. Bırakın, rahmet olup yaşantınıza yağsın Ramazan. Tüm muayyenliğiyle bîcâreye çâre, imkânsıza imkân, bilinmeyene rehber olsun. Sokağa çık. Kollarını aç. Yüzünü semaya çevir. Rahmeti, secdede aydınlanan çehrenle karşıla. Benliğinden arınıyorsun. Putların yıkılıyor. Prangaları esaretin ruhuna haykırarak kırıyor.

yorsun. Kâinat seninle. İnananlar seninle. Her şeyi sevk ve idare eden kemâl-i kudret seninle. Vakit hangi mevsime dönerse dönsün, bahar Ramazan'la geliyor.

Ramad... Güneş huzmelerini adeta yeryüzüne saçıyor. Kavruk sıcaklığın şiddetiyle taşlar ısınıyor. Kızgın taşların üzerinde canlar hâr olup suya kanıyor.

Ramdâ... “Dünyada bir garip ve bir yolcu gibi ol!” Yolu kızgın taşların uğrağına düşen yolcuyla bilir misin? Yalın ayak irkilip telaşla ukbâya yürüyen yol oğlunu? Bir garip sevdaya kapılmış, uçsuz bucaksız uğrakları aşip âteş-i aşk'ın nârına düşmüştür. İbrahîmî gülşen yolunda yorgun ve bitâb düşmüştür. Öyle ya! Müstekârda yanan Nemrut ateşi, Halîl'i görünce gül bahçesine dönmüştür. Nefse hoş geleni, keyfe kederi, azı emeli hevâ meylerinden tuttun. Açlık ve susuzlukla için için yandın da yandın. Gûnahtan tevbe oldu orucun. Rızaya râm oldu kulluğun. Arındın. Pir ü pâk oldun. Taş kaynatan, ayak yakan, dimağ kurutan ateşin içinde hakikat yolunu buldun. “Her zorluğun ardı sıra bir kolaylık vardır.”

Ramadu nasla ramdan... Süvariler yağız atlarını çölün kayıp ufkuca cesurca sürerler. Heybelerinde ateşi yeni soğumuş kılıçları, kıldan keskin temrinleriyle okları taşırlar. Mengenede sıkışan demir, usta demircinin elinde adalet temrinine dönüşür. Bu temrinler zulümle harap olmuş beldelerin agorasına isabet eder. Agorada her biri birer ibret izi bırakır. Medyen'i, Ress'si ve İsrailoğulları'nı hatırlatır. İki yalabık arasına nefisini sıkıştırıp inceltirken zamanın yüksek burçlarını aşip tarihe namzet olur insanoğlu. Ramazan'la iradesini terbiye eder. Nefsine incelik kazandırır. Ruhunu rahmetin tabiatına muvafık kılar.

Yağmurla arın! Ateşle yak! Temrin gibi incele! Yolun, ömrün ve kadrin kıymetini bil!

“Elbette işin sonu senin için öncesinden daha hayırlı olacaktır.” *Duha 93/4*

Ben ne şehirler gördüm
pazara çıkartılmış ipler
urgan çarşısında paha biçilmemiş gizler gördüm
kurnası çalınmış muslukları didikleyen serçeler gördüm
virane olmuş evler, tarumar olmuş yürekler gördüm
kilitli poşetlere sığdırılmış planlı gelecekler gördüm

Hissetmediğim acı benim değildir
küsmedim kimseye, kırılmadım hiç dersem yalan
acıyı ardına saklayan gözler gördüm

Küsmek ve kırılmak onurlu bir yürüyüştür
küsen ve kırılan ne çok yüzler gördüm

Ben ne şehirler gördüm, ne viraneler köhne yapılar
viranede tarumar nice gönüller gördüm
üst üste yığılmış tuğladan farksız
banka kuyruğunda bekleyen esirler gördüm
kelepçesi ellerine tutuşturulmuş
ipotekli bilekler gördüm

Gidişine gönlüm kalmadı hiç kimsenin
yapayalnız gidişler
toz duman dağılışlar gördüm

Gidememek yalan, kalamamak hırslı bir direniştir
giden ve kalan ne çok bedenler gördüm

Ben ne şehirler gördüm, ilan edilmiş açık arttırma satışlar
sahibini bulamayan kelimeler gördüm
her biri kapaklarına sıkışmış kalınca bir kitabın
kitaba yazılan demirlenmiş fikirler gördüm
kimse bakmadı, kimse böylesine susamadı
kimse sustuğuyla kalmadı
kimse içindeki volkanı susturamadı

Bir kaldırım kenarında serin bir gece vakti
bekleyen sivri topuklu kadınlar gördüm
geçmiş karanlık ve saç sakalı karışık
anlaşılmamış adamlar gördüm

Ben ne şehirler gördüm
viranesi ve kaldırım kenarları çiçeklenmiş
taptaze filiz veren bir bahar gibi
ben ne şehirler gördüm

NAMLUNUN UCUNDAN

Hümeyra YARGICI

seni bu hırpalanmış öyküye sonradan eklediler
kulpu kırılmış fincan
örtüsü kaymış divan
ve cesur bir tırmanıştan
geriye kalan uçurum gibi

istemezdin oysa
suretine aynalar çarpılan bir kırılmalık olmayı
(burada anneler teslimiyet emzirdi kızlarına
oğullarına bağışlanabilir kabahatler)
taşlıklarda çekingen gölge
sofraya en son bağdaş kuran
yumru yumru iç çekiştir kimliğin
azap gibi karşımızda duran

sırtında gelin telleri dağlandı
kucağına erken verilen çocuklardan
göğsünde kuruyan sütlerin hesabı sorulmadı
bulunmadı yaşanmamış gençliğine aranan kan
sana sıra hiç gelmedi söz meclislerinde
namluya evvel sürülen kurşunlardan

HALLERDEN BİR HALDİR İLKBAHAR

Ramiz AYDIN

İnsan, kâinat ve hakikat hallerden ibarettir.

Yaşamayı hak ettiğimiz hayat da bir ahval demetidir.

Ahvalden anlamaktır hayatın hakikatlerini anlamak, hayatın hallerini anlamak insan hallerini anlamanın da yollarındandır.

Ahvalin esrarına ermek olgunluk, olgunluk ruhun dinginliğidir.

Hayata tek gözle ve tek delikten bakmak insan için bir eksiklik halidir.

Hayatı hayat gibi anlamakta, hayatı hayat gibi yaşamakta onun hallerini algılayabilmek, insan ufkunun zenginliğindedir.

Eşref-i mahlûkat olan insanda bin bir özellik, insandan insana değişen tercihler, huylar, görünüş farklılıkları, insanın beşikten başlayarak hayat boyu girdiği fiziksel haller, vasıflar, takındığı tavırlar... Tabii ki her insan tekinin milyarlarcası...

Bu nasıl bir zenginlik, bu nasıl bir sanat ve nimettir?

Nimet ve sanat olan sadece insan halleri değildir, kâinat da başlı başına Kudret-i Sani'nin mükemmel bir eseridir.

Nice bin haller vardır insanoğlunun yaşadığı mekânlarda. Doğadaki değişim ve devinim, gece gündüz, mevsim döngüleri Yaradan'ın canlılar ve eşref-i mahlûkat için takdir ettiği hallerdir.

Yüce Yaradan mevsimlerin her haliyle bizlere nimetlerin her çeşidini sunar, bizi bir durağanlıkta sabitlemeyerek bize yaşama çeşitliliği bahşeder.

Şimdi binlerce halden bir hal olan yeni bir ilkbaharın kapısında yız.

Bir büyük sarayın bahçesinde binlerce güzellik sunulacak insanoğluna: Gözler için, ruhlar için nimetler; kuş ve çocuk sesleriyle kulaklar için nimetler, hayatı idame ettirmek için sofralara vesile olan binlerce nimet... Şairlere ilham, çiftçilere ekme biçme için ekmek kapısı olacak fırsatlar...

Kışın kanadı ıslanmış aç serçeye sıcaklık ve rızık... Kapalı kalmış hayvanat için yeni ortam, yeni yiyecekler...

Bulutlanmış kapkara gökyüzü için mavi beyaz derinlik... Çocuklar için şen ortamlar ve can bulan parklar...

Dağların, dağ eteklerinin, ağaçların usta bir ressamın sihirli fırça dokunuşları gibi giydirilerek renklenmeleriyle göz seyrine ikram, gezmeye ve ziyarete fırsatlar...

Bir müjdecî insan gibidir ilkbahar yaza giden yolda, yazı müjdeleyerek daha bir güzele davet eden.

Hayatı bahar gibi olsun diye düşünülerek güzel bir kıza BAHAR adı olacak kadar takdir edilen bir mevsim...

Kız ve erkek evlatlarımıza başka adlar da koyduk ilkbahara dair.

İlkbaharın YAĞMUR'unu, yağmurun DAMLA'sını, BULUT'unu, BORA'sını çok sevdik.

İlkbaharın LÂLE'sini, NİLÜFER'ini, NERGİS'ini, MENEKŞE'ni GÜL'ünü, gülün ITİR'ini da...

Yaşamak, görmek, hissetmek ve düşünmek için nice nimetler var kâinatın ilkbahar sofrasında.

Sayfaları bitiririz de baharın güzelliklerini ve ikramlarını saymakla bitiremeyiz.

Yaşadık, gördük, hissettik, düşündük, yedik içtik bu mana ve nimet dolu sofrada.

Elhamdülillah!

LÂL RENKLİ YARA

Mehmet OSMANOĞLU

ne vakittir böyle gözlenir ufuk
nemli kirpiklerle mıhlanmış göğ
sükûtun çılgılığı kaplar boşluğu
mevsimlerde bitmez güz sarhoşluğu
ne zaman biter bu melâl yolculuk
yokuşlar ne vakit çıkar düzlüğe

bu solgun çiçekler boyun bükerken
dönerken dilimde matem-i hicran
gözlerim ağyara nasıl açılsın
başka bir hayale nasıl kapılsın
her gün batımında alev dökerken
yakarken kalbimi bu sürgün devran

çöller, yalnızlığın kumdan heykeli
ezberinde kirli ayak izlerim
heybemde hiçliğin kırıntıları
bir defa görmeden kutlu baharı
tutmadan elimden güneşin eli
sabahsız geceye akar giderim

ve dağlar göklere hınçla uzanan
eteğinde dünden kalma sancılar
kaskatı kesilen içime bakıp
sesime inleyen titri bırakıp
karanlık yanıma eğreti konan
kimliksiz gölgeler ve yabancılar

bu sisler dağılır belki bir zaman
ömrüme ışığı yeniden doğar
içimde kanayan lâl renkli yara
sessizce uzanıp sonsuzluklara
merhamet eder de uçsuz âsuman
kurak iklimime yağmurlar yağar

beklerim o anı yıldızlar düşsün
göğünden seyriyen avuçlarıma
mehtâbı tül gibi sarsın ruhumu
harlayıp titreyen son umudumu
dikenler elimde güle dönüşsün
müjdeler üflesin soluklarıma

KARAYALAK'IN KARA TAŞIYDIM BEN

Recep ŞEN

Karayalak'ın kara taşıydım ben! Fırtınalı zamanlarım da karlar, yağmurlar eksik olmadı üzerimden. Kar, yağmur, boran vurdukça her defasında buz kesildim. Öyle zamanlarım da oldu ki ağustos sıcaklarında yandım, kavruldum. Ah, ah deşmeyin derdimi!

Bilir misiniz nice insanlar geldi geçti bu Karayalak yaylasından? Hepsi de kara bağrımı çiğneyip yoluna devam etti. Hiçbirisi de eğilip bakmadı ayaklarının altında ne var diye. Oysa ben fark edilmeyi istedim hep. İstedim ama nafile... Fark eden olmadı ruhumun feryadını. Gelip geçenlere göre sıradan bir taşım işte, kapkara bir taş! Ben de sizler gibi bir hayat yaşıyor ve nefes alıyordum ama siz bunun farkında değildiniz. Benim de bir dilim vardı anlayabilene. Ah, ne kadar yalnızdım bir bilseniz! Beni de bir dinleyen, anlayan olur mu acep diyerek ağladığım karanlık gecelerin dili olsa da size anlatsa derdimi. Ne olur beni dinleyin, feryadımı duyun, derdime ortak olun diye az mı çırpındım durdum. Bir zaman sonra anladım ki, bu dünyada eşyaya bakıp da ondaki hakikati görenlerin sayısı çok azmış. Günler, geceler boyu bekledim. Hasretle yalvardım iyilere hizmet edeyim, onların binasında bir taş olayım diye.

Ben, Karayalak'ın çalı ve dikenlerle dolu yamaçlarında fark edilmeyi bekleyen, sinesi hüzne mekân olmuş kocaman kapkara bir taşım, kara taş! Sırrımı kara bağrım da saklamışım yıllarca. Sırrıma sırdaş aramışım. Kimseye derdimi açıp, içimi dökmemişim. Bir yanım noksan, bir yanım yarım halde huzursuz ve rahatsız yaşamışım. Bir mimarın elinde tamamlanmayı beklemiş, kendimi ona adamışım. Bu diken ve çalılık yurdundan beni kurtarıp, kutlu ve maharetli ellerinde işleyecek mimara saklamış, ona hazırlamışım kendimi.

Siz, beni hep taş olarak bildiniz! Hatta aranızdaki katı kalplileri bana benzettiniz. Hep haksızlık ettiniz bana. Hiç anlamadınız beni. Oysa benim de bir kalbim, o minicik kalbimde besleyip büyüttüğüm bir sevdam vardı. Benim de bir lisanım vardı. Ne yazık ki siz bunu hiç anlayamadınız! Üzerime basıp geçtiniz öylesine. Bu taşların da dili var mıdır acep diye kaçınız merak etti? Kaçınız eğilip sesime kulak verdi? Oysa

ben sizin ayak seslerinizi dinledim, yanık türkülerinize eşlik ettim, kiminizin de açılmadığı sırlarına şahit oldum. Kiminiz başını koynuma yasladı, kiminiz de gözyaşlarını döktü ağlayarak sineme. Ama siz hiç benim sinemdeki yangını fark edemediniz. Ne olacak işte, kapkara bir taşım ben sizin gözünüzde!

Ben hep fark edilmeyi bekledim bunca zamandır. Bende bu sertliği, kaballığı, hamlığı giderecek, benden bir şaheser çıkaracak mimarımı bekledim durdum yıllarca. İçimdeki hasrete, sevdaya dokunacak bir el bekledim sizin dünyanızdan. Sevdam; geçmişte Süleymaniye'nin, Selimiye'nin duvarlarında taş olma şerefine ermiş akranlarım gibi, bu asrın Mimar Sinan'ının yapısında ölümsüzleşmekti. O mimarın yapısında bir taş olabilmek ve bunun mutluluğu ile ebedi huzur içerisinde yaşamaktı. Ben hep bugünü bekledim. Hep bu hayalimin gerçekleşmesini istedim. Karayalak'ın başından çılgın Karadeniz'e doğru bakarak, beni şekillendirecek, bana ruh verecek o kutlu ve maharetli eli gözledim hep. Hasretle ve sabırla beni şu Karayalak'ın çalılıklarının, dikenlerinin arasından çıkarıp yapısında ölümsüzleştirecek mimarı bekledim durdum. İşte bana degecek o eli bekledim bunca zamandır; Karayalak'tan beni alıp hasretini duyduğum asli vatanıma kavuşturacak eli...

"Bekle, sabret!" dediler hep bana. "Beklemesini bilmek, sabretmesini bilmek gerek!" dediler. "Beklerken sabırla kemale ermek gerek!" dediler. "Vakti var, saati var!" dediler.

Sabırla beklerken bir gün şu gerçeğin farkına vardım: İçimizde besleyip büyüttüğümüz güzel duygular, niyetler ve fikirlerle hayatımızın bir anlamı var. Tomurcuk açma derdi olmayan şu karşıdaki ağacı görüyor musunuz? O, ağaç değil odundur aslında. Ne yaprağı var ne de meyvesi, ondan odun olur ancak! İnsanların iyiler ve kötüler diye sınıflandırılmasının temel sebebi de bu değil mi? Gönlnü Yüce Rabb'ine verenle, şeytana, dolayısıyla onun günümüz modernlik aldatmacasına kapıranlar arasındaki fark da buradan gelmiyor mu? Bir bakıyorsunuz gönlnü ilahi aşka adanmış o zarif yiğitler, içerisinde bulundukları zaman ve mekâna anlam katarken, diğer taraftaki

gafil ve bedbaht gürüh ise sürekli her şeyi tüketerek hoyratça harcıyor.

Ve o gün geldi! Bir bayram günüydü, Ramazan Bayramı... Bugün gibi hatırlıyorum o günü. Bütün tazeliliğiyle hatıramda sakladığım o gün, benim hayatımın dönüm noktasıydı. Bilgelik ve muhabbet şehrinin zarif yiğitleriydi gelenler. Bana misafir olmuşlardı. Anlamıştım, benim için ayrılık günüydü bugün. Bugün benim mimarım buradaydı, büyük mimar, büyük usta! Beni fark edecek mimarım gelmişti ve o zarif yiğitlerin başında bir çadırın gölgesinde oturuyordu. Ne mutlu bana ki uzaktan da olsa onu görmüş ve sözlerini duymuştum! Ara sıra o derin nazarlarını benim bulunduğum tepeye çeviriyordu. O baktıkça ben huzur ve neşeye doluyordum. Harflerle, kelimelerle tarif edilemeyecek bir neşe ve huzurdu bu! Ancak yaşanarak anlaşılabilecek bir hâldi benimkisi.

Ayrılık zor olacaktı bunca yıllık mekânımdan ama buna değerdı. Bu zarif yiğitlerin peşi sıra gitmeye değerdı. Onlarla yeni bir maceraya başlamaya değerdı doğrusu. Yemekler yenildi, fokur fokur kaynayan ve inceden inceye inleyen Kafkas semaverisiyle çaylar içildi, yanık sesli yiğitler bağrımı dağlayan o güzel ezgilerini söylediler. Olgun buğday başakları gibiydi o yiğitlerin her biri. İçerisinde bulundukları iklimin tesirindendi belki de boyunlarını büküp oturmaları. Bir vav misali boyun bükerek dalıp gitmişlerdi başka âlemlere. Bense karşı tepeden onları izliyor, onlara eşlik ediyordum.

Yemek, çay ve sohbetin ardından çalışma vaktine gelmişti sıra. Benim bulunduğum yamaca yöneldiler. Önce etrafımdaki çalılık ve dikenlikten kurtardılar beni. Yıllardır mekânım olan kara topraktan ayırdılar bedenimi. Sonra beni bulunduğum tepeden aşağıdaki düzlüğe yuvarladılar elbirliği ederek. İlk yolculuğum böyle başlamıştı. Beni yuvarlarken mimarımın yüzündeki sevinci görmüştüm. Bir çocuk gibi neşeli ve sevinçliydi o gün. Sevincinden yerinde duramıyordu. Hoş geldin aramıza dedi. Uzun uzun baktı bana. Belki de geleceği seyrediyordu bende. Ruhum ve bedenim onun kontrolündeydi artık.

Kendimi ona teslim etmişim. Asıl vatanıma gitmenin sevinciyle doluydum. Beni bir kamyonu koydular ve duvarında taş olmakla gurur duyduğum cami inşaatının bahçesine bıraktılar. Gel zaman, git zaman kendimi Eynesil Yeşil Cami’de, üzerinde ana kubbenin yükseldiği dört ana kemerden birinde buldum. Yeşil Cami öyle bir eserdı ki Beylikler dönemi,

Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden ilham alınarak yapılıyordu. Onları birebir kopya ve taklit etmeden ama onlardan mülhem olarak yeni bir şaheser ortaya çıkıyordu masmavi Karadeniz’in kıyısında ve ben bu şaheserin kubbesini tutan kemerde bir taş olma bahtıyarlığına eriyordum. Benim için ne büyük mutluluktı bu. Ben, fırtınaları eksik olmayan başı dumanlı Karayalak’ın kara taşıydım bir zamanlar. Şimdi ise bir mimarın yapısında taş olmuştum.

Kendisinden önce yapılmış tarihi eserlere göre birçok açıdan farklılık arz ediyordu, Eynesil Yeşil Cami. Onlarda olmayan birçok özelliklere sahipti. İşte bu özellikler sayesinde kendi tarzını oluşturmuştu, Eynesil Yeşil Cami. Bu arada bizi şekillendiren ustalarımızın da akademik anlamda hiçbir mimari ve mühendislik eğitimi almadığını belirteyim. Aşk, emek ve alın terinin mahsulüydü bu güzel eser.

Yeşil Cami’nin duvarları ince bir işçilikle işlenen kesme taşla yükseliyordu. Her biri benim gibi bir maceranın, bir hikâyenin içerisinden geliyordu bu taşlar. Mukarnaslar, kemer ayakları, aslan göğüslerindeki tromplar, kubbe hepsi kesme taşandı. Evet, yanlış duymadınız, kubbe de taştan. Hatta kubbedeki süslemeler bile farklı renkte taş kullanılarak yapılmıştı. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki ilk kez yapılan bu sanatkârane uygulama mimari tarihimizdeki yerini almıştır. Taşlar oyularak, şekil verilerek o güzelim süslemeler ortaya çıkmıştır. Yani bizim camimizde kalem, fırça, boya, alçı, fayans, çini gibi malzemeler yerine benim gibi bağrı yanık farklı renkte taşlar tercih edildi ve taşlar konuşturuldu. Yani mimarımız sanatını bizim üzerimizde göstermeyi yeğledi. Bizimle uğraşmak, bizi şekillendirmek emek, zaman ve sabır ister. Bu zor iştir elbet. Büyük hayalleri olan, geniş ufku olanlar için bu zorluğu aşp mükemmel bir eser ortaya koymak hiç de güç olmasa gerek.

Peki, bütün bunlar nasıl oluyor ve nasıl yapılıyor? Bu çağda hiçbir akademik eğitim almadan Mimar Sinan tarzında orijinal bir eserin ortaya konulmuş olması öyle üzerinde düşünülmeden es geçilecek bir mevzu değildi. Peki, bu eserin mimarı ve ustaları bunu nasıl başardılar? Bence asıl üzerinde düşünülmesi gereken nokta budur. Biliyorum siz de merak ediyorsunuz benim gibi bu başarının sırrını. Ben de ipucu olarak size ancak şunu söyleyebilirim. Ustalarımıza sorarsanız “Rehberimiz Mimar Sinan!” diyorlar hep. Siz iyisi mi bu merakınızı gidermek için buyurun misafirimiz olun; geniş iç mekân ve o muhteşem kubbe altında cami içerisindeki havayı teneffüs edin

bence. Belki şifreyi o zaman çözebilirsiniz. Belki kulağınıza bir şeyler fısıldar bu güzel mabet. Duygu, estetik, muhabbet, asalet ve sadelikle dün, bugün ve geleceğin sentezini zevkle seyredebilirsiniz bu eserde. Bizim üzerimizdeki dekoratif taş işçiliğinin benzerlerini Selçuklu eserlerinde de görebilirsiniz. Çok hoş! Bazen ben de kendimi tanıyamıyorum. “Acaba bu ben miyim!” diye şüpheye düştüğüm zamanlar oluyor. Sahi bu görünen ben miyim sizce?

Cami içerisindeki tezyinat süs olsun diye değil, gereklilik arz ettiği için yapılmıştır. Müslüman Türk’ün ince ve zarif ruhu üzerimize adeta dantel gibi işlendi. Ustalarımız sadeliğe çok önem veriyorlar. Dışarıdan cami çok sadedir ama asıl güzellik iç mimaride saklıdır. İçten dışa doğru yansıyan bir güzelliştir bu. Ne varsa içte var, dış görünüşe aldanma! İç mekânın aydınlık ve ferahlığı sizi sarar. Tıpkı insanda olduğu gibi... İnsanın güzelliği de içinde saklı değil mi? Zaten bu eser de insanı anlatıyor. İnsan-ı kâmilî tasvir ediyor bize aslında. Cami içerisindeki renkler, ölçüler, desenler, tüm detaylar uyum içinde ve her şey yerli yerinde. Uzaktan baktığınızda içerideki bu uyumu, deniz ve yeşillikle iç içe bir halde dışarıdan da görürsünüz.

Caminin mimarının zarafeti, mütevazılığı, merhameti, şefkati, sevgisi, ufku ve hayata bakışı benim gibi kara taşların üzerinde tecelli ederek ortaya bu güzel şaheser çıkmıştır. Her ne kadar bize ruh veren mimarımız, Eynesil ilçesine bağlı Ören Beldesi’nden Merhum Hacı Mustafa Eren Efendi (1926-1991) dâr-ı bekâya irtihal etmiş olsa da yetiştirdiği zarif yiğitler onun mirasına uygun şekilde bu eseri devam ettiriyorlar. Caminin asıl banisi, gönüllerin ve camilerin mimarının adı geçmez bu ve bundan önceki yaptığı eserlerin hiçbir yerinde. Hatta Yeşil Cami’nin hemen yanı başında bulunan kabrini ziyaret ettiğinizde kabir taşında adının yazmadığını görürsünüz. O, şan ve şöretten uzak bir şekilde kendini böyle halk içinde gizlemeyi sever, görmek isteyenlere gösterirdi. Kendisini ilk Karayalak’ta tanıdığım benim mimarım, benim ustam böyleydi.

Zarif gönüllü yiğitlerin dünya gözüyle bir daha göremeyeceği o son mesut rüyanın aziz hatırasını saklar bu cami. Ve o aziz hatıradan yadigârdır bugünlere. Hep o rüyanın özlemi içerisinde o zarif yiğitler. Bu güzel camiye her gelişlerinde onları uzaktan seyrederken yüzlerinden ve gözlerinden okuyabiliyorum bu özlemlerini. Yıllar geçse de onların içindeki özlem hiç bitmiyor. Bu caminin duvarlarındaki biz taşlar hep bu özlemle, fokur fokur kaynayan semaverin başında yudumlanan çaylarla, yanık ezgilerle duvarlarındaki yerlerimize yerleştirildik. Çünkü o zarif yiğitlerin asıl mimarlarını kaybetmelerinin üzerinden hasret dolu yıllar geçmişti. O zarif yiğitlerin gönüllerindeki ilahi tutkudur biz taşlarda tezahür eden zarafet ve camiye girdiğinizde sizi saran ılık samimiyet. Uzun zamandan beri hasret duyulan Müslüman Türk’ün kimliğinin tecellisi olacak dünya çapında büyük projelerin habercisidir Eynesil Yeşil Cami. Bu anlamda asil bir işe başlanmıştır ve inşallah tamamlandığında da bu vazife ifâ edilmiş olacaktır.

Bugün Mimar Sinan çizgisinin yakalandığı bu eserde biz taşlar aşk ile dile gelerek İslam’ın yüceliğini haykırıyoruz dünyaya. Camiye girdiğinizde sizi saran huşu ve huzurla biz taşların da ruhu olduğunu hisseder ve bu mabette size farklı bir lisanla hoş mesajlar sunulduğunu anlarsınız. Her aşkta olduğu gibi aşkla inşa edilen bu eserde de bir sır saklıdır ve bu sırrı da ancak ona vakıf olanlar, gönül gözü açık olanlar çözebilir.

Bana bu güzellik ve estetiği bahşeden zarif yiğitler, şimdi mesut ve bahtiyar olarak caminin ana kubbesini tutan kemerdeki yerimden sizleri izliyorum. Her şeyimi size borçluyum. Beni saf ve tertemiz hale getirip asil ruhunuzdaki muhabbet ve güzelliği işlediniz bağrıma. Evet dostlarım, bendeki gördüğünüz güzellik o zarif yiğitlerden... Ben neydim ki; Karayalak’ın kaba saba, kapkara taşı değil miydim bir zamanlar?

ÜMİT VARDAN ÖTEDİR

Kemal ÖZAYDIN

Bahar muştusu, zerreden kürreye inceden bir kırırdanma ile telaşsız, acelesiz, içinde sekine barındıran, ne yaptığını bilen, hedefi belli, mutlak kudrete boyun eğmenin verdiği hazla, baş gözü ile gör(e)mediğine inan(a)mayanlara inat ilk yaratılışı da, yeniden doğuşu da ve sonsuzluğu kuşatan rahmeti de, müjdeleri de, ümidi de haykırır durur.

Bu hercümerç içindeki ahenk, âşığın sinesinden diline dökülür, sadığın sıdığında zirveye çıkar, zühud olur içe döndürür, şairlerde mısralara dökülür, manzum başka söyler, nesir başka türlü akar.

Yağmur tanelerini taşıyan görevli melekler rahmeti indirir arza. Dağ, toprak, deniz, gök, insan hasret kaldığı ümide, bahara koşar.

Düştüğüne inandığımız, cismini görmediğimiz ama resmini tabiatla gözlemlediğimiz cemreler havaya, suya ve nihayet toprağa düşer de toprak bize bahar müjdelerini, ümitlerini getirir.

Kudret tezahürü, (görme bahtıyarlığını tadanlar için) ziyafetler sunar. Gökyüzünün ağlaması ile gülen ve bu gülüşle bin bir türlü renk cümbüşü içinde yeşillik, güzellik bitiren toprağın süslediği bağ, bahçe ve gülleri tefekkürle seyredabilen insanlara sunulur bu ziyafetler. Gökyüzüne bakıp, “Sen bunları boşuna yaratmadın!” diyebilenler için lezzet bahşeder. Öyle ya: “Görenedir görene / Köre nedir köre ne?”

“İşit Niyazi’nin sözün
Bir nesne örtmez Hak yüzün
Hak’tan ayan bir nesne yok
Gözsüzlere pinhan imiş”

Bahar ümide çağırır; ümit, vardan da ötedir.

Güz ayında toprağa atılan tohum, “Çürümüş kemikleri kim diriltecek?” sorusuna cevap verir de baharda baş gösterir.

Kuruyan ağaçlar; dikilen fidanlar zayıf ve aciz gibi görünür de, baharla birlikte ümit kesmeyenler, ümini kaybetmeyenlerin temaşası için meyveye dururlar.

“Ey kendileri aleyhine aşırı giden kullarım, Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin!” Ayrılık acısını ve hasretliği doya doya, döne döne yaşayan Hz. Yakup (a.s) ümidin de kıymetini bilenlerdendi. Yusuf’u bulmak için kardeşlerini Kenan iline gönderdi de: “Allah’ın lütuf ve merhametinden ümit kesmeyin, çünkü Allah’ın rahmetinden ancak kâfirler ümit keser.” (12/87) sözünü söyledi.

“Yusuf’un şevki visaliyle müdam
Cennet olur Yakub’a beytül hazan”

Tövbe kapısı da ümide çağırın bahar müjdesi gibi hep açtı, günahından tövbe edenin hiç günah işlememiş kabul edileceği taahhüdü ile.

Rasulullah (s.a.v) da “Müminde yeis olmaz; mümin yeşil ekine benzer, rüzgârla eğilir fakat devrilmez!” diyerek ümide, müjdeye, bahara davet eder. Her konuda çıkış yolları gösterir; daralan, bunalan insanı oğluna.

“Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Müjdeleyin nefret ettirmeyin.” nebevi sözü bütün insanlık için geçerli; herkes için, her zaman uygulanması gereken evrensel bir ölçü değil midir?

Bahar ümidi haykırır; ümit, vardan ötedir.

Söz ustaları, nesirciler, manzumcular, şairler de baharı terennüm etmişler her fırsatta. Baharda bülbülü söyletmişler. Bülbülden, seyri ve rengi ile tomurcuk hali ile, açması, solması, kuruması ile gülü anlatmışlardır. Aşk hikâyesi etmişler. “Ah minel aşk!” diyerek dermanı derdin içinde bulmuşlar.

“Derde düştün niçin derman ararsın
Âşıklar dert arar derman içinde”
(Eşrefoğlu Rumi)

Leyli ve Mecnun hikâyesini Genceli Nizami mi iyi söyledi, Şeyh Galip mi; yoksa Fuzuli de mi zirve yaptı bu hikâye?

Hepsi çok güzel anlattı, Allah onlardan razı olsun. Tamamını oku, gönlünü gıdalandır.

“Ten mezbelesinden geç, gönlü besle, ebedi yurda gönülle gidilecek.” dedi Mevlana. Kelamın tesirini, etkisini artırıcı şekilde söyleyen bu ustalar, arzuhalci-ler gibidir. Yeni nesil pek bilmez arzuhalcileri. Önle-rinde daktilo, çoğu zaman seyyar, bimekân bu şahıs-lar, bir ahşap sandalye ve masa ile halkın “Kâtip arzu-halim yaz yâre böyle!” taleplerine çözüm üretirlerdi. Kalkandelenli Remzi de arzuhalini satırlara böyle dökmüş:

*“Gözün yaşın döküp derdim bahar olsa bahar olsa
Çiçekler açılıp gönlüm açılrsa ruy i yar olsa*

*Bahar eyyamı destümde ayağ eğlencem olmazdı
Gönül sabretse eğlense elimde ihtiyar olsa”*

Edebiyat dünyasının edepli, erdemli, faziletli in-sanları ümidi, müjdeyi anlatmak için bahardan feyz al-mışlar. Darendeli Hulusi Efendi şu dizelerinde baha-rı, bülbülü, vuslatı, ümidi ne güzel anlatmıştır:

*“Bahar eyyamıdır sahn ı çemende neş’eden ey gül
Figan ı bülbülü guş eyleyip çak ı giriban et*

*Ümidin kesme arzuğu visal ile olup daim
Hulusi hak-i pâ-yi yâre yüz koy zar u efgan et.”*

Mecnun da ümitle gezdi çöllerde. Vuslat da ümit ba-rındırır bünyesinde bizatihi. Ayrılıklar olmasa aşk da olmazdı denilmiş.

İki davalı Mecnun’a geldiler de: “A aşkın kişi, sen ki kendinden geçmişsin, hislerinden arınmışsın; aşk seni aşkın hale getirmiş; menfaat, kurnazlık, cin fikir-lilik ilkelliklerinden geçmişsin. Sözü kitapdan olur, kitabın ortasından. Bizim bir davamız var, içinden çı-kamadık. Seni hakem yaptık. Müşkülümüzü çözersin diye ümit etmekteyiz. Tarlalarımız ekilmeyi bekli-yor. Davamız da bize yol vermiyor. Hükümünü bekli-yoruz.” Mecnun her iki tarafı dinledi veya dinler gö-ründü. Adamlar çözüm konusunda ümitle bekliyor-lardı. Ümit, vardan öteydi.

*“Ben her bahar âşık olmam ama
Her bahar gitmek isterim.
Gittiğim olmadı hiç.
Ama olsun. İstemek de güzel.”
(Can Yücel)*

Anlatanlar dedi ki: “Durum böyle; dinledin, sence kim haklı?” Mecnun uzaklara bakıyordu, ufukta bir gölge görüyor gibi. Leyla’ya kavuşma ümidi diri kılı-yordu canını. Dedi ki: “Bu durumda Leyla haklı!”

Dedik ya bahar ümittir; ümit, vardan ötedir. Âdem’den son resule kadar Allah elçileri de ümidi iş-

ledilerilmekilmek. Kendi hayatlarında yaşadılar, his-settiler. Belalara, imtihanlara, hastalıklara, salgınlara karşı ümidi yaşayarak bahara çıktılar.

İndirilen ve bize ömür reçetesi sunan Kitab-ı Kerim’de rahmet ayetlerinin sayısı 114, gazap ayet-leri ise 24 imiş. “Rahmetim gazabımı geçti.” ümidi, müjdesidir bu işte. “Nuh, Rabbine çağırdı, ben yenil-dim, mağlup oldum, alt oldum, derdimi anlatamadım, yardım et. Hemen göğün kapılarını bardaktan boşanır-casına inen bir yağmura açtık.” İbrahim, İsmail, Yakup, Yusuf, Eyyup, Musa, Zekeriyya (a.s)... Hep-sinde imtihan sonrası kurtuluş, zorluk sonrası kolay-lık, aczini bilme sonrası sahip çıkma var. Peygamber Efendimiz (sav) ilk vahiy sonrası kesintiyle daraldı, bunaldı, sıkıntıya düştü. “...Rabbin seni terk etmedi, darılmadı.” müjdesi ile inşiraha kavuştu.

Kuran anlattı ki, hikâye olsun diye değil; ibret ala-lım, uygulayalım, hayat şeklimiz yapalım. Velhasıl şehrin karmaşasında boğulan ruh ve bedenimizi ra-hatlatalım, afiyeti hissedelim, gönlümüz açılsın. Yunus dilinden: “Kahrın da hoş lütfun da hoş.” diye-bilelim. Deliktaşlı Ruhsati Baba’ya kulak verip;

*“Evvel gelenlerden ibret almadım
Sonra gelenlere örnek olmadım
Ömrüm boşa geçti kadrin bilmedim
Bilmedim bilmedim bilmedim gitti.”* diyerek hem ömrün kadrini hem de insanın kadrini bilelim.

Gökyüzü, yeryüzü, görünen-görünmeyen âlemler, yeni bir bahara uyanıyor. Salgınla, başka nedenlerle; zorlandığımız, endişe ve kaygı duyduğumuz, dostla-rımızın, yakınlarımızın hastalık ve ölüm haberlerini alarak yorulduğumuz zaman dilimleri, yeni bir ba-harla birlikte zorluktan sonra kolaylık, zahmetten sonra rahmet müjdesi ile bizlere genişlik versin.

Allah ezel ve ebedde hayy ve kayyumdur. Açılma-yacak kilit, aşılmayacak engel, geçmeyecek sıkıntı, aydınlanmayacak bir karanlık yoktur. Bedri Rahmi Eyuboğlu’nun şu dizeleriyle tamamlayalım sözümü-zü:

*“Yılda bir kez çıldırır ağaçlar sevincinden
Rabbim, ne güzel çıldırır
Yılda bir kere kendini verir toprak
Yılda bir kere yarılır bahçeler hazdan
Rabbim, ne güzel yarılır
Biz de bir kere sevinebilseydik
Çiçek açmış ağaçlar gibi çıldırasıya
Kim bilir belki bir gün sulh olunca
Biz de deliler gibi seviniriz.”*

Ezelde kalbe konan habbe-i Hüdâ'dır aşk
Cihandan geçip canı Canan'a fedâdır aşk

"Yuhibbuhum" lütfunu duyan şeydâ dillerde
"Yuhibbûnehu" diyen bir sırlı sedâdır aşk

"Elestü" sualine "belâ" diyen ruhların
Gurbette gösterdiği en güzel vefâdır aşk

Seyr-i nüzûl yolunda hasret ile hüzündür
Seyr-i urûc yolunda sürülen sefâdır aşk

Resuller ve nebiler diliyle dağıtılan
Menbâi Mevlâ olan tükenmez gıdâdır aşk

Pervâneler misâli yakıp kanatlarını
Yalnız yâri görene bir tatlı cefâdır aşk

Gaflet ve günah ile nokta nokta kararmış
Hasta gönüller için bulunmaz şifâdır aşk

Deni dünya yurdunda daralan ruhlar için
Mâverâ merdiveni sonsuz bir fezâdır aşk

Ey Fecri olur mu hiç gonca güller dikensiz
Yârine yâreliye ne tatlı ezadır aşk

YASİN MORTAŞ İLE ŞİİR VE FOTOĞRAF ÜZERİNE

Konuşturan: Recep ŞEN

Yasin ağabey, Gergef Edebiyat Dergisi okurları için kısaca kendinizi tanıtır mısınız? Fotoğraf ve şiir yolculuğunuz nasıl başladı? İlk kıvılcım neydi?

Varoluşun sancılı rüzgârı içinde şiirler ayıklayan, ayıkladığı şiirler içindeki kelimelerin tozlarını silkeleyen, tozlarını silkeledikten sonra da harflere aşk dilini öğretmeye çalışan bir hüznün terbiyecisi belki de.

Çocukluktan sıyrılıp, “ne oluyor bu dünyada” sorusunu kendine sorduktan sonra, kelimelere hayat kumaşından ve sezgiyle biçilmiş şiir elbiseleri giydirmeye çalışan birisi. Ki o birisi ilkokula dahi başlamamışken, Anadolu’nun ıssız Binboğa yaylalarında kuzuların boynundaki çingirakları ritim alıp, o ritmin aralarına sıkıştırdığı küçük mısralarla başlar şiir kıvılcımı. Güneş batarken çok hayal ejderhaları büyüttüm o kuytu yayla korkularıyla, kokularıyla. Belki de o zaman, o kuytuluklara yağmur alan şiir evleri kurdum. Korkular büyüdükçe bir şeyler söyleyerek küçülttüm o ejderhaları şiir odalarımında. Sonraları büyüdükçe devam etti odaları saran ateş. Dünyanın ejderhalarına karşı şiir ateşleri topluyorum şimdi o pişiren değil yakan ateşi söndürebilmek için.

O kıvılcımı hayalimle büyüttüğüm ejderhalar mı bıraktı içimdeki çıraya... Belki de. Ya da uzun kış gecelerinde, televizyonların evlerimizi işgal etmediği zamanlarda dedemin sabahlara kadar süren hikâyesindeki periler mi fısıldadı şiirin sırlı sesini. Bunlar çingiraklar ve fakat bunların ötesindeki şey yaratılış mayasındaki چراغ tabii ki.

Fotoğraf daha sonraki yıllarda, o kıvılcımla harlanan yükü ağır şiir ateşini bastırmak içindi. Fotoğraf bir nevi yakıp kavuran o şiir korunu biraz küllendirebilmek içindi. Kısacası fotoğraf ruhtaki yangını biraz soğutma çalışmaları. Çünkü o sizi doğaya götürüyor ama sizin dediğinizi yapan bir olgu. Ama şiir öyle mi? İçteki bitimsiz korlu yürüyüştür o.

Sizin çektiğiniz fotoğrafları tefekkür ve tezekkürle takip ediyorsunuz. Doğadaki küçücük dünyaları fotoğraflıyorsunuz. Bizim dışımızda bir âlem var ve bu âlemi gözlerimizin önüne seriyorsunuz adeta. Peki, fotoğrafladığınız o küçük dünyalar lisan-ı hâl ile bize ne söylemek istiyor? Sizin fotoğraflarınızı nasıl okumalıyız?

Teşekkür ederim. O pencerenizden tefekkür ve tezekkür duyularıyla baktırabilmek ne güzel. Ayrıntı sana-

tin mayasıdır. Zerreyi aramazsanız aslı bulamazsınız. Ayrıntının içindeki dünyanın tenhasına inmek varlığı-mıza iyi olma, güzele varma yankıları çoğalttırıyor. O yankıyı ruhta sentezleyip tene sürmek güzel olmalı. Ki o yankıyı da hayata duyurmak gerekli.

Doğa insanoğluna bahşedilmiş derin bir bilge. O bilgenin gözlerinin içine bakıp varoluş derinliğini hissetmek, iç kulağınıza onun ne fısıldadığını duyabilmek, ya da sessizliğin içindeki sesi... O bilgeyi biraz okumaya başladığınız zaman daha da yaklaşıyorsunuz kâinatı yaratana. İçinizde o sonsuz yaratılışın denizi dalgalandıkça gözlerinizden kıyıları vuran dalgalar sizi hep diri tutuyor. Uçsuz bucaksız şu yeryüzünde üzerine basıp geçtiğimiz bir objeyi objektiflerle büyütüp onun konuştuğu dili tercüme etmeye çalışmak ne güzel. Evet, baktığınızda göremediğiniz şeyleri yansıtmaya çalışıyorum objektiflere; buna da makro deniliyor, yani küçük objeleri büyütme çalışmak. Daha iyi okunabilmesi için önce iç büyütece ve daha sonra da dış büyütece tutarak yapıyorsunuz bunu. Bunu yaparken de şiir heybenize konuşan imajlar dolduruyorsunuz. Altını çizerek sayfalarını çeviriyorsunuz yeryüzünün. Bu da aynı zamanda bir ihtiyaç değil midir?

Fotoğrafçılığa meraklı genç arkadaşlarımıza neler tavsiye edersiniz, nereden ve nasıl başlamalılar? Bu işin sırrı, püf noktası nedir?

Doğanın dilini ruh kulağıyla dinlesinler ve sabrı kuşansınlar. Eğer içimizde sanata açık pencereler varsa siz o sırlı vadilere açılırsınız ve o pencerelerden sarkan duyularınız elinizdeki makinanızın odalarını dolduracaktır zaten. Biliyorsunuz şiir yazmanın en iyi okulu iyi şiir kitabıdır; fotoğrafınki de bol bol iyi fotoğraflar çözümlemek.

Fotoğrafı önce ruhla çekip sonra da deklanşöre basmak gerekir. Fotoğrafı çeken makine değil ruhtur. Makine, sizin içinize kopyaladığınız güzelliği kâğıtlara yansıtır. Fotoğrafın kelimeleri ışıktır, iyi bir fotoğraf yazabilmek için ışığı iyi yontmak gerek. Uçsuzluğa bakarken görmek ve gördüğünüzde de oradan bir anı fotoğrafı değil içe sanat çığlıklarıyla haykıran, ruha estetik anlamlar yükleyen, kimsenin bakmadığı açığı yakalayıp hayret uyandıran ve güzelliğin içindeki güzelliği yakalamanın derin açılarını yakalamaya çalışmak iyi bir fotoğrafçı ve fotoğraf olmaya adaydır.

Kaleminizle olduğu gibi fotoğraf makinenizle de şiirler yazıyorsunuz. Buradan hareketle şiir fotoğraf ilişkisi hakkında neler söylemek istersiniz?

Hepsi de bulut. Bulutun yoğunluğuna göre iner yağışlar; kar, yağmur ya da dolu olarak. Sanatlar birbirini tamamlayan bulutlar. Şiiri ışıklı kelimelerle, fotoğrafı da ışık izleriyle yazarsınız. İçinde bulunduğunuz kültürün derinliğiyle, imajlarla, konuşma dilinden uzak bir dille, kendi iç ritmiyle, metaforlarla, ruhta hüznle demlenen duyguların ruhtan kalbe iletilmesiyle... O duyguları, kalbin iç odalarında mayalayıp kalemin ucuna vermesiyle oluşan şiir, soyut doğumunu yapmıştır ve karşıdaki muhatabına damıtılmış aşklar söyler. Fotoğrafta da bu söylediklerimizi deklanşöre dokunarak yapıyoruz. Bir anlamda deklanşör fotoğraf sanatının kalemidir. Bir de şiirin kelime tasarrufuyla etkisini güçlendirmek gerekirken fotoğrafta da anı fotoğraflarından uzak, bakıp görmeyi esas alarak ılıtılmış ışıklarla çekmek gerekiyor. Her ikisinde de ve diğer sanatlarda da hayretle bakmak ve o hayreti kalem ya da objektifle vakte iz bırakmak gerekiyor. İçte ışıklar serpmeyen şiir ve fotoğraf anılarda kalsın.

Fotoğraftan şiire doğru gitmek istiyorum aşlında. Medeniyet dünyamızda inşa edici bir unsur olarak şiirin ve dolayısıyla şairin rolü nedir?

Sanat, toprağın yumuşak damarlarından, sütunları güneşle pişirilmiş, insandan insana uzanan bir köprü. İnsan-aşk o köprüde kaynaştıktan sonra karşıya geçer ve asıl olana varır. Şair, çağından şiir gemileri inşa edip, bulunduğu vaktin tutanaklarını o gemiye yükler. Bitimsiz ufka açıldığında da geminin su almaması için yüreğindeki aşktan, şiirden duruluklarla çarpışır rüzgârla, dalgalarla. O, kötüyü iyileştirmek için kaleminden yonttuğu güzeli serper zamanının içine, bunu yaparken de kelimelerin en naif uçlarından tutup insanlığın ruhuna dar gelmeyen elbiseler biçip, dikip, giydirir. İşte o zaman yaşadığı çağa bir nefes aldırır, içindeki bitimsiz iyi mayasını toplumla paylaşarak güzel olana yöğrülür. Şair toplum içindeki fırtınaları kalbinde göğüsler, göğüslediği o fırtınayı ruhuyla süzer-durultur ve topluma estetik bir esin olarak sunar. Tarih, şairlerin medeniyetlere sunduğu mütebessim çağrılar ve yönlendirmelerle doludur ve devam etmelidir de. Bir anne ya da çocuğun sızısını bulunduğu dünyaya duyuramıyorsa şiiriyle beraber sorgulanmalıdır şair. Şair, tanıklığını yapıp güzelliğe çağıran olmalı ki medeniyetin iç mimarı olduğunu gösterebilir. Eğer çığlıkları duymuyor ve duyuramıyorsa şair adıyla anılır, şiir yazmasa daha iyi. Çığlıkların, acıların en zirvesine talip olmalı şair ki çağının kaynama noktasını hissettirebilsin dünyaya. Evet, şairin kanatlarıdır şiir; o, öz-

gürlüğün kanatlarıdır. Ki konmak için ateşli dallar da olsa konmalı. Kanatlarında taşıdığı esinlik harfleriyle karanlığı öteleyip serin gölgeler sunmalı insanlığa. Bir anlamda da var oluşun o derin rahatsızlığını hatırlatarak iç aynasına yansıyan duygu bilgeliğini dışa yansıtmalı. Şair-şiir aynı zamanda üzerinde durduğu vaktin geri kalan saatini duygusuyla ayarlayan, her saniyesiyle yürüyen bir ritmi olmalı ki içinde bulunduğu dünyanın pas tutan aşk vaktine hazırlıklı olsun.

Sevgili ağabey, siz şiirin başkenti Kahramanmaraş'ta doğduğunuz ve yaşadınız. O çevrede birçok usta şair ile bir arada olma, sohbet etme, feyz alma imkânı buldunuz. Bu anlamda, Allah kendisine gani gani rahmet eylesin, Türk Şiirinin Beyaz Kartal'ı, Dede Korkut'u Bahaettin Karakoç ustayla çok yakın ilişkileriniz, dostluğunuz olduğunu biliyoruz. Tarihe kayıt düşmek adına büyük ustayla ilk defa burada paylaşacağınız bir hatıranızı rica etsek, bizi kırmazsınız herhalde...

Allah makamını âli etsin inşaallah. Dede Korkut'um, Beyaz Kartal'im çok güzel bir insandı. Ne zaman uzun bir yola çıksam yalnızlıkla gidiyorum, çünkü 30 yıl hep beraber çıkar ve beraber çalardık şehirlerin kapılarını. Hâlâ "Oğlum Yasin neredesin?" nidaları içimde yankılanıyor. Hatırası çok. Bir şiir etkinliğinden dönüyorduk. Erzurum'dan İstanbul'a, oradan da rötarlı olarak Maraş'a uçacaktık... İstanbul'a havalandık, bir süre sonra öyle bir türbülansa girdik ki, uçak sanki sürülmüş bir tarla üzerinde gidiyordu. İnsanlar tedirgin ve korku içinde; gök boşluğunda dualar, yakarışlar... Karakoç'un elinde kâğıt kalem, döndüğü şehrin şiirini yazıyor. O, nerede olursa olsun şiiri hiç ikinci plana bırakmadı. Ya bir otel odasında, ya arabanın içinde ya da dağlara çıktığında. İlhamın gelmesini beklemez, onu çağırır ve yazardı. Dudağında her zaman şiir yazarken oluşturduğu bir kuş kıpırtısı vardı... Türbülans 3-4 dakika sürdü ve duruldu her şey. Uçak piste indiği an pilota bir alkış bir alkış. Bu arada Karakoç yazdığı şiiri çantasına bırakıp, "Oğlum Yasin, pilot bir kartal gibi kondu piste, uçağın pilotuna teşekkür edeceğim." dedi. Hocam olur mu dediysem de o cevval ve celâlli tavrıyla hostesi çağırdı ve "Kızım ben kaptan pilotla görüşmek istiyorum." dedi. Emir kipiyle, biraz da azarlar gibi. Hostes biraz şaşkın, biraz da anlam vermek istercesine ön tarafa doğru gitti. Bütün yolcular indi, sadece ikimiz kaldık. Karakoç dediğin yapmalıydı. Her zaman bir başarının karşılığını vermeden edemezdi. Biraz sonra "Buyurun efendim." dedi bayan kaptan pilot. Karakoç: "Kızım, ben yıllardan beri uçağa binerim amma senin gibi piste kartal misali inenini hiç görmedim, teşekkür ederim." dedi.

Pilot da o kadar mutlu oldu ki şairin bu güzel iltifatına. Adresini ver sana kitaplarımdan göndereceğim, dedi. Kitaplarını daha sonra gönderdi. O aşkı, vatan sevgisini, bayrağını, örfünü, geleneklerini, kültürünü, verdiği sözü, tanıştığı kişinin adını ve not alamadığı şiirinin ilk mısrasını, vefayı, mertliği hiç unutmadı.

Her şairin kendi kurduğu bir şiir dünyası var ve şiirlerinde de kendine has bir tınısı var. Tabii ki şiir gelen, söylenen, gönle doğan bir güzellik. Bu anlamda Yasin Mortaş şiirlerini nasıl söyler, kâğıda nasıl döker? Kelimelerini nasıl seçer?

Şair mi;

- Aşka aşına bir bulut, aşkı buğulu tutmak için durmaksızın yağar iç evrenine.
- Duyguyu yürek süzgecinden geçirir ve metafizik bir boyutla giydirmeye çalışır kelimeleri.
- Şiir yüzü kelimeleri edeplice yontar kâğıtlara.
- İçi hep tenhadır, tenhalık en bilge meydanıdır onun.
- Şiirden sessizliğe damar damar söz sesleri verir.
- Taş çatlatan sezgi sızısıyla dolaşır; sızı, sezgisinin ısıtıcısıdır bir anlamda.
- Asası kelimelerdir, ağır aksak yeryüzüne mısralarla dayanak vermeye çalışır.
- Hamdeder / şiir çınlaması dünyasında koşar koşar.
- Şair mi; yanak yanağadır hüznü.

Yasin Mortaş; sakın, ortalıkta görülmeyi pek sevmeyen, mütevacı, adeta derviş gibi bir hayat yaşıyor. Bu bilinçli bir tercih tabii ki. Biz de bu sadeliği seviyoruz. İsterseniz buradan hareketle birazda edep ve edebiyat ilişkisini konuşalım ne dersiniz?

Ortalıkta fazla olmak edebiyatta bileylenmeyi köreltiyor. Hal üzerine olmak içinizin uzayında yeni gezegenler keşfetmenize gözler açıyor. Şairin yalnızlığı onun arkadaşı oluyor bazen. Sizin nazik pencerenizden mütevacı ve derviş görünmek ne güzel. Teşekkür ederim.

'Allah'ın ahlâkıyla ahlaklanınız'; bu ne dehşet bir çağrı. Bu çağrının dışında kalmak korkunç.

Edeple edebiyatın birlikteliği sürsün biteviye. Edeple söylenmeyen söz kor olarak dilde kalsın. Şairin yüzü göğe dönüktür ve mahcuptur. O; toprağa bakar, mütevacıdır. İkisi arasındaki o boşluğu da edep doldurur diye düşünüyorum. Edep, varoluşun yıldız sırasıyla sırlanmış aynası. O aynaya bakmak içinizdeki inceliği gösterir. Bir yandan da kabalığın kara lekesini gösterir.

Sizin o görünen kaba yanlarınızı silmek için yıldızlara çıkmanıza gerek yok, ruh içindeki yaratan tarafından

bahşedilmiş hasletlerle silersiniz onu. Daha sonra billur yansımalar kalır içinizde, o da yankılandırır yeryüzünü. O güzel yankı edebî mayasıdır işte. İnsan-şair de o gelen yankıyı içinde çoğalttıkça kalbine siner; kalbe sinen o yankıdan kelimeler yontar ve şiirinde bir aksise olarak kalır. Belli bir zaman da oluşturduğu yankıyı verir karşıya. O da en seçkin dil, edebiyat dilidir.

Şiir bir anlamda nezaketli söyleşi. Söyleşirken insanın üzerine giydirilmiş değerlerin tanıklığını göstermeli şair. Kalemîni, içinde terbiyelediği, belli bir estetik düzeye getirdiği mürekkeple doldurup öyle yürütmeli kelimeleri. Üslubunun içinde güzel huylu mısralar olmalı. Şair-Şiir edepsizse, teni-külü kalır geriye.

Şiiri şuurla kaynaştırıp edip olmak gerekiyor. Şiir aşkı zaten, aşkın içinde güzellik, saygın olma hali, ahlâk vardır.

Gelenek ve şiir ilişkisine muhteva ve biçim olarak düştüğümüzde nasıl bakıyorsunuz?

Gelecek, geçmişin izleriyle kaimdir. O kaimlik de geleceğe bırakılan miras. Şiirin-sanatın bıraktığı hatta taşın üzerine bıraktığı ayak izleri vardır. Bu bütün sanat dallarında da geçerlidir. Eğer şiir bırakılan izi takip edip önündeki yola devam etmezse-ettirmezseniz tekrar en başa dönmeniz gerekir. O zaman şiir- sanat medeniyetini ne zaman kaç asırda oluşturacaksınız? O izi bırakırsanız da sizden öncekilere saygısızlık etmiş olursunuz. Sanatçı o yaşadığı çağa bırakılan izi, çoğalttığı yeni şaşırtıcı imajlarla, dille ve duyulmamış seslerle önündeki çağa aktarır, haykırır ve kendi sentezini oluşturur, kendi sezgileriyle harmanlar bulunduğu çağı. Yoksa ne iz kalır ne de yol.

Eğer siz şiir geminize size bırakılan değerleri yüklemesiniz karaya daha hızlı varırsınız ama büyük bir ek-siklikle inersiniz. Bırakıp geldiğiniz karaya dönmeniz bir daha mümkün mü, dönerseniz de o değerleri bulmak mümkün mü? Bizden olmayana öykünmek de başka bir konu. Medeniyetimizin asil renkli mürekkebinin doldurulması kaleme.

Türk şiirinin dünü, bugünü ve yarını noktasında neler söylemek istersiniz? Geldiğimiz bu noktada iyimser olmalı mıyız?

Niçin iyimser olmayalım ki. Medeniyetimiz aynı zamanda yeryüzüne aynalar tutmuş bir şiir medeniyeti. O kadar şiir meşalesi yakmışız ki yüzyıllarca sönmemiş, hiçbir rüzgâr da kapatamamış kanatlarını. Şiirin hamuru insandadır. İnsan var oldukça şiir de o naif yolunda insanla beraber yürüyecektir.

Yasin Mortaş'la siz söyleşi yapıyor olsaydınız önce hangi soruyu sorardınız?

Yazdıklarınız O'na layık mı? Kul olarak mısralarınız sırat-ı müstakim üzerinde mi?

Acınızı niçin dindiremiyorsunuz? Bizde acı cennetten yeryüzüne kovulunca başladı.

Acı dinerse varoluş sancısını çekemezsiniz. Biz yeryüzüne acıyla gönderildik, acıyı tatlı yapabilmek için. Evet, çekmeliyiz çünkü Rabb'e vardığımızda ruhumuzdaki yeryüzü fazlalıkları silkenmiş olmalı. Kul acıyla bileyleyip bıçağını, İsmail olmalı. Şairin acısı dinerse kalemi körelir. Acı, kalemler yontan bir varoluş sancısı. Hüzün şairin genlerine işlenmiştir, bu bilinçli bir tercih de değildir.

1997 yılında Kırağı şiir dizisinden Güvercin Vadisi Şiirleri kitabınız yayımlandı. Sizi takip eden şiir severler şiirden hiç kopmadığınızı ve sürekli yazdığınızı iyi biliyor. Uzun süre oldu, ikinci kitabınızı şiir severler ne zaman eline alabilir? Bu bağlamda hem fotoğraf hem de edebi alanda yeni çalışmalarınız, projeleriniz var mı? Kısacası bu aralar neler yapıyorsunuz?

Evet, Kırağı Dergisi, yüreğime eriyen şiir iklimi. Tek kitabım var Güvercin Vadisi Şiirleri. Onu da 1997 yılında Tayyib Atmaca'nın yoğun baskıları ile çıkarmıştık. İyi ki de baskı yapmış. Şair diriliği üzerindeyken tekrara düşmeden yenileneni de yenileyerek yazmalı. Kitap çıkarmak kolaydır. Şiirden kopmak mümkün değil çünkü onunla mayalanmışsınız. Doludizgin yazmaya devam edilmeli, ediyorum. Şairin kalemi daima yontulmuş olmalı. Onlarca dosya var, biri şu anda Türk Edebiyat Vakfı yayınlarının tezgâhının üzerinde duruyor. Ne zaman çıkar bilmiyorum.

Sevgili ağabey bize değerli vaktinizi ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. Son olarak şiirle hemhâl olan, yazmak isteyen genç arkadaşlarımıza neler söylemek istersiniz diyelim ve söyleşimizi noktalayalım.

Estağfirullah. Hasbihâl için ben teşekkür ederim. Yani ben ihtiyarladım, öyle mi? (Tebessümler.) Aşka pıtrak gibi tutunmak, doludizgin okumak, edep, metafizik bakış, sabır, sezgileriyle yürümek ve kültürüne sahiplilik genç kardeşlerimin bakmak için tuttuğu aynalar olmalı.

Edebi ve Ebedi muhabbetle.

UNUTMAK TUTKULU BİR HATIRLAMAKTIR

Hüseyin ÇOLAK

İnsanı kışta tanımalı
Çiçeği ilkbaharda
Yarım kalmış şiirler üşür diye
Sen bütün kalemlerini yaktın
Kaç aşkın göçüne tanıktır kalbin
Bir adın da susuzluktan senin
Sen sesini suya bıraktın

Geçtin dünyaya dokunmadan
Dili geçmiş zamandı gülüşün
Kuş sesinden minarelerin kırıldığı yerde
Kaç kalbin kederinden öptün
Bütün sokak kedileri tanırdı seni
Büyüttün kalbini ev yaptın evsizlere

Gölgeyken yürürdün kaldırımlarda
Bir narda kalbini arayan bahara inat
Suskunluğun en büyük tenhalıktı
Bakmadığın yön sınanmanın ablukasında
Yürürken duru bir ırmak gibi akardın
Müsekkin muadili gözlerine bakardı martılar da

Göğsünden bir güvercin kanatlanınca
Sönmemiş bir yanardağla kucaklaşırdın
Hangi dilde ağlar çocuklar şimdi?
Unutmak tutkulu bir hatırlamaksa
Yağmuru zamansız sağılmış bulutlar gibi
Akşam, karanlığı tuhaf bir telaşla okşuyorsa

Çift kişilik bir ömrün son hecesinde
Alnım ulanırdı adına nûn harfi gibi
Gittin tunçtan sırlar bırakıp heybemde
Şimdi hangi dülger onarır harabeleri
Göçmen bir gül tutuklu can kafesinde
Rengi senin rengin olan kuşlar da gitti

VAZGEÇMEKTEN VAZGEÇ

Akif Emre İBRAHİMOĞLU

Seleften bir zat çarşıya gider. Ahaliye bakar, dünya geci-
miyle hercümerç olmuş kişioğlunun ahvalini gözle-
meye koyulur. Derken bir buz satıcısı takılır gözüne.
Buz satıcısı maişetini kazanmak için çabalamaktadır.
"Sermayesi azalan bu adama acıyın! Sermayesi eriyen
bu adama acıyın!" diyerek emeğini satıp helal kazancını
temin etmeye çalışmaktadır. Bunun üzerine seleften zat:
"Asr suresinin anlamını, buz satıcısına bakarak daha iyi
anladım." der.

Bir gün Peygamberimiz (s.a.v.) Abdullah b.Ömer
(r.a.)'in omzuna elini koyar ve ona hitaben: "Dünyada
bir garip ve bir yolcu gibi ol!" der.

Eriyip giden zamanın içinde ahirete uzanan bir yolda-
dır insanoğlu. Yoldadır. Dünya ile aidiyet bağı sınırlı-
dır. Zira yol akıp giden bir nehir gibi geçer gider. İnsan
da bu nehirden geçip gider. Zaman da insan da bir akış
içindedir. Varlık Hakk Teâlâ'nın kudret elinde yaratış,
oluş ve akış içindedir. Hareket insanın kaderidir; yazgı-
da kulun ruhuna ve ufkuna parıldayan inci, mercan,
yakut ve inayettir.

Dünya gurbet yeridir. Cümle mahlûkata hayat veren,
insana kendi ruhundan üfleyen Allah'a (c.c.) kavuşma-
nın gerçekliği ile yüzleşilmektedir. Nasıl ki insan doğup
büyüdüğü iklime, yurda, havasına ve suyuna özlem du-
yarsa ait olduğu gerçekliğe kavuşma arzusu ve umuduy-
la yaşam felsefesini de temellendirmelidir. Aidiyet bi-
lincini ahiret merkezli geliştirmeli; ait olmadığı, misafi-
ri olduğu dünyaya çıktığı kazıkları ruhundan söküp ata-
bilmelidir.

Abdalın bir gözünde yaş diğerinde tebessüm parıldar.
Gurbetin ağır yükünü yüreğinde hisseder. Bir yandan iti-
nayla yürür dünya yolunu, diğer yanda ise pır pır çırpan
yüreğiyle rüzgârı kucaklar. Yola da razıdır kadere de...
Derinde hep O'na kavuşmak arzusu vardır. Zira onca di-
kenin, kanayan yaranın ve sınanmanın tek anlamı O'na
kavuşmaktır. Ait olmadığı yerde yaşadığın huzursuz-
luğun tek açıklaması, ruhun içten içe çırpınışıdır. Görü-
nür âlemde cevabını bulamadığın her soru, bağını kura-
madığın her sebep-sonuç çatışması ruhta cereyan eden
esaslı aidiyet gerilimidir. O'nu hissettiğin her şeyde,
bütün çareler hükmünü yitirir; zira tek çare O'dur insa-
na. Açlık ve susuzluğun garibe işlememesi, gurbette
nice cefaya göğüs gerebilmesi bu yüzdendir.

Dünyada yaşanan her haz, ruhtaki çırpınan özgürlük
kanatlarına vurulan birer prangadır. Kötülüğü sıradan-
laştıran her çıkarım, dünyada özgürlük adına çakılan ka-
zıklara meşruiyet arama girişimidir. "Şu çürümüş ke-
miklere kim can verecekmiş?!" demenin diğer ifadesi-
dir. İlk yaratışa güç yetiren, ikinci yaratışa hayli hayli
güç yetirecektir. Her imkân meşruiyetini Sünnetul-
lah'tan alır. İmkân, varlığı ve yokluğu birbirine denk
olandır. Ol'mak için, varoluş itibariyle daha güçlü bir se-
bebe ihtiyaç duyar. "Ol!" emr-i mucibince olandır.
"Olma dirse mahvolur ol dem hemân"dır. Oluş evrenin-
de kişioğlu, özgürlüğünü O'na götüren yolu arayıp
bulma geriliminde düşünürse, tutsaklığın süfli âleme ait
olduğunu görecektir. Her haz bir diken gibi batacak, key-
fini kaçıracaktır. Çürüyüp ufalanın kemiklerin, büyük
bir özenle yaratıldıktan sonra eriyip giden zamanda çö-
zöldüğünü kavrayacak; can kafesi içerisinde bir türlü çü-
rümeyen, ufalanmayan, saflığını ve enerjisini yitirme-
yen gerçekliğin hikmetine kapı aralayacaktır.

Yaşam tezgâhtaki buz gibi eriyip giderken kişi, her an
ruhunda yepyeni güçler keşfedecektir. Bu güçlere bazen
hormonal devrim diyecek, bazen de gaybî tecessüme
yorarak kendi varlığı dışındaki varlıklar ile gayr-i ihti-
yari olarak kurduğu etkileşim şeklinde tanımlayacaktır.
Her tanımlama öznel nitelikte tezahür ettiğinde bir sı-
nırlamadır. Nesnel nitelikte tezahür ettiğinde ise dil, dü-
şünce ve dış dünya arasında kurulu bağıntıyı kavrama
yakınlaştırmadır.

Kişi, tanıma ulaşmak için bilgiyi elde etme yollarını
devreye sokar. Haber, akıl ve duyular bilgiyi elde etme
yollarıdır. Ne var ki mevzu gelip bilinmeyene çatıttığında
kuvvet irkilir. Dış dünyaya, hafızasına ve tecrübesine
bakar; doğrusal bir karşılık bulamaz. Sanki arada görün-
mez bir duvar vardır. Her teşebbüsünde kafayı "çaaat!"
diye o duvara çarpar. Sonra görür ki bilme gücü ne kadar
ruhta temayüz ediyor ve bilinen tabiiyse bilinmezlik de
bilinmeyenin tabiatıdır. Sır, adı üstünde sırdır. Sırlı olan
perdesini aralarsa idrake gölgesi düşecektir. Sır müjdeyi
çoktan vermiştir. O'na bakan yüzler ahrette parıldaya-
cak, O'nu görecektir. O'ndan razı olan ve O'nun da ken-
dilerinden razı olduğu kullar sırla aşikâre yüzleşecektir.
Rıza, bilinenden hareketle bilinmeyeni sınanarak, ka-
vuşma arzusuyla ve vazgeçmeden arayanların ruhta keş-
fettiği en yüksek güçtür.

Yolculuğu bütünüyle anlamlı kılan, yolun meşakkatini unutturan ve eşi benzeri görülmemiş bir heyecanı can kafesi içinde harekete geçiren güçtür. Rıza başladığında, ikna çoktan kemale ermiş demektir. Yerine oturmayan taşları, taşın altındaki el taşır. Bu elin sahibi insandır. Yaratıcının eli ise taşın da altındaki elin de üzerindedir. Taşı da eli de kuşatmak için hiçbir somutluğa ihtiyaç duymaz. O'nun kudret eli kuşattığı için ne taş, altındaki eli ezip yok eder ne de alttaki el, taşın cisim ve mahiyetine nüfuz ederek başkalaştırır. Yol bellidir. Diken belli. Son belli, sonla başlayan sonsuzluk bellidir. İkna olmak için sonsuzluğa tanık olmaya hacet yoktur. Rız olmak için ise taşın zerresine nüfuz etmeye, hacet yoktur. Yerine oturan taşlar varlığın ve imkânın bilgisini verir bize. Yerine oturmayan taşlar ise varlığın ve imkânın ötesindeki vücubiyetin bilgisini verir. Abdal odur ki elin ve taşın üzerindeki kudret elinden razı olduğu için taşın tabiatından haydi haydi razıdır. Taşın ağırlığından, uzunluğundan, cefasından, hareketinden, her şeyinden razıdır. Bilir ki bütün tanım birimlerinin ötesinde tanıma ihtiyaç duymayan ayan beyan hakikat, asude bir gerçeklik vardır.

Gönül razıdır. Boncuk boncuk alın teri razıdır. Sicim gibi kapkara belirsizliği sabırla kavrayıp aşan akıl, razıdır. Göz, kulak, dil, ten ve nefes razıdır. Can kafesinde gümbürdeyen kalp razıdır. Şeytanı damar damar imanla kovalayan ilahi aşk razıdır. Hakk'tan haberi sarsılarak

alan, güvenle veren, uğrunda taşlanıp taşılayana merhamet dileyen, fitratla temayüz eden çocukların başını sevgiyle okşayan, geride gözü yaşlı koca bir evren bırakan Peygamber razıdır. Dünyada ne kadar garip guraba, yol oğlu varsa hepsi razıdır.

Vazgeç dünyanın orta yerine çaktığın kazıklardan.

Karanlık tutkulardan; başı, ortası ve sonu belirsiz zaman tasavvurundan.

Sonu belli korkulardan, kaygılardan ve pişmanlıklardan vazgeç.

Oyundan, oyalanmaktan, dipsiz moladan,

Küresiz sandaldan, gölgesiz mağaradan,

Işıksız kalmaktan, prangalarına müptela olmaktan vazgeç.

Vazgeç ey gönül!

Tam razı olacakken, tammm iknanın belini kıracakken tereddüt etmekten,

Bin bir türlü ışıltıdan, alengirli gürültüden ve sarhoşluktan,

Kısa günün kârından, uzun ömrün minnetinden,

Gönül rızasıyla yaptım dediğin işin izzetinden nefsi-ne pay biçmekten,

Ertelemekten, şikâyetten, ümitsizlikten, hiçlikten vazgeç.

Vazgeçmekten vazgeç.

Tertemiz bir sayfaya, besmeleyle başla; devam et. Gurbette özlem, ahrette kavuşma seni

kalbim, her gece
yosunlu bir kaya dibinde
dağ lâlesi hüznünü giyer

kalelerin ardıdır alamut
sessizlik vedaya dolansın
sebepsiz ağlamaklı hâlim
nil'in bükülmüş boynudur

ah, felek! gece saçlı periyi
kalbinden vurmuyacaktın
ne diye saldın oklarını

zaman boynumda hançer
beni de kurbanlarından sayar

kalbim kirpiklerinin sadağı değil, süveyla!
bilmez misin
kelamsız toprak dahi
sarılmaz şaire

haydi, gidelim ilk taşı atmaya
buralarda sehere vuslat sayılır
sensiz görülen rüyalar

katlime ferman sensin, süveyla
kuyunun en dibinden su çeker
kalbindeki kervanlar

geceyi görünce, yanağı
kızaran garip mecnun
her ahu gözlüyü leyli bilme

gönlüm kaya dibinde
sensiz tenhaya kıvrılır.

BAHARA SORSAN

Ebru TOKA

Yeryüzü, diğer mevsimleri gibi baharını da göstermişti. Aşına olmuşuk yıl içinde gelişlerine ve gidişlerine. Dünya dönerken yolda karşılaştığı olayları bize yansıtarak, insan denen varlığın mevsimlerine de şahit olmuştu. İnsan her mevsimi içinde yaşar, yeryüzü gibi değildir. Ama orada ne yaşarsa dışına da o taşmış. İşte bazıları da toprağın altında yüreğini unutmuştu tüm kışlar gibi. Baharlar vadeden kışların sahteliğine kanmış kabuklarını bir türlü terk edemiyordu. Bahar nedir kendisine kış olan birine, diye soran yolcuları olmuştu. Ve yine şöyle cevaplayanları da olmuştu: İçinin baharı ölmeden dışarıdaki baharlar solmazmış. Şimdi de kendine sorulmakta olanlara ve sorulmuşlara dönelim.

Senin baharının adı neydi peki?

Son zamanlarda tünelin ucundaki ışık diye bekler olduk eskiyi. Özlem ve umut saklı bir tünelin ucunu görmeyi hepimiz isteriz. Bunu da bahar gibi bir diriliş ve yenileniş ile özdeşleştiririz. Senin de kendini gömülü hissettiğin yerler var mı? Kabuklarının seni sıkıştığını fark edince oradan çıkmak seni ürkütüyor mu? Korkma! Doğru yerdesin; içeriden bir çaba ile çatlayan hiçbir tohumun gayreti göz ardı edilmez. Bahardan beklentin kadar çiçek açarsın. Umudun olduğu müddetçe açtığın dallara sözünü geçirirsin.

Bahardan tek bir dileğin olsaydı ne olurdu?

Arıya sorsan, bin bir renkli çiçek cümbüşünün içine düşmeyi isterdi. Kelebeğe sorsan üç günlük ömrünün ona yettiğini anlamayanlara, kanatlarındaki kelebek etkisiyle hayatını müşahade ettirmek isterdi. Ya da baharı kendisinden öğrendiğimiz tohuma sormalı, rüşeymini (özünü) nasıl muhafaza edip, yeşertip filizlendirdiğini anlatmalı. Biz ise alışık olduğumuz baharları arıyoruz. Hani o çocukluğumuzdaki tonları her seferinde farklı olan, güneşin yakmadığı, suyun ısıtmediği, çamurun kirletmediği günlerdeki kaygısızca yaşamının filizlerine gönlümüz kayıyor. Derken açan çiçekleri hoyratça kopardık. Baharın her gelişini minnet altında bırakarak hak ettiğimizi düşündük ve sürdürdük pervasızlığımızı. Baharı sevmemize rağmen bugünlerde bahar havası bizi sevindirmiyor. Çünkü kıştan sonra gelmeyen baharı hak edilme-

miş, hakkı yenmiş olarak görüyoruz. Gerçekten de bir gayret, emekten, zorluktan sonra gelmeyen her nimet böyle. Dibi delik fıçıya benziyor böyle baharlar; zamanla sen ondan, o senden bir şey anlamadan akıp gider. Çünkü verilene karşı tepkimiz hak edilenle aynı değil. Şimdi sen her şeye rağmen içindeki baharı filizlendir. Ona iyi ve kötü olma kabiliyeti verene diyecek hiçbir mazeretinin olmayacağı günü hep hatırında tut ki filizlenen fidanlarını yabancı otlara boğdurmayasın, takva ve fücurun keskin çizgisinde yabancı otlar ile fidanını karıştırmayasın.

Baharlar gördüm; çalınmış, ahı alınmış, terk edilmiş. Baharlar gördüm; yaraya merhem, yüreğe derman, göze ferman. Kışın ortasında gelen bahara da şahit oldu şu yeryüzü, mağrur olma.

Çalınmış!

Baharı bahçeyi çalanlara sormalı, umutları yıkanlara, yan yatanlara, kimse görmeden bahçenin hasadını kaçıranlara...

Ahı alınmış!

Toprağında bir mazlumun bahçesi varsa Hz. Süleyman'a seslenen karıncaların sesine kulak ver, onların bile ahını alma, aksine arkandan şöyle desinler: "Nihayet karınca vadisine geldiklerinde bir karınca şöyle dedi: Ey karıncalar yuvalarınıza girin, Süleyman ve ordusu farkına varmadan sizi ezmesin." Biz de farkına varmadan bir mazlumun çiçeğini koparmayacaktık. Lâkin ahı alınmamış gönül toprağımız bile kalmadı.

Terk edilmiş!

Geceleyin ansızın gelen bir haber ile arkanıza bile bakmadan şehri terk etmeniz gerekebilir. Tüm baharları orada yaşasan bile, Hz. Lut gibi başka baharlara hicret etmen gerekebilir.

Yaraya merhem!

Suyu bulmak için onca emeğin boşa gittiğini sanıp geri dönersin, belki de derdinin yanından bir zezem fışkıriverir ya da el açıp da boş dönmediğin dualar olmuştur. Yine bir duaya kavuşmuş, yine bir peygambere benzemiştir yaraların.

Kendini Zekeriya'nın yanı başında buluvermişsindir. Onun gibi olmaya devam et, gelecek olan baharları bekle.

Yüreğe derman!

Bir mağarada yoldaşına teselli oluvermişsindir. "La tahzen innallahe meane!" ikinize de yetecek olan bir cümleye sığınmışsınızdır bir mağaradan çok.

Göze ferman!

Esef çektiğin ne varsa uzaklardan bir koku gelir ve alır gider hüznünü. Bir gömleğe bakar gözlerinin açılması. Yakup gibi olursun yılların ardından ve tabi döken yapraklarımız da olmuş, yeşeren yapraklarımız da. Ama unutma; kendisine mucize olan biri, baharı da tıpkı bu müjde gibi soluklar. Güneşe gülümser, buluta selam verir, rüzgârla diyarlar gezer. Önce kendi-

ni soluklar, sonra sormaya devam eder.

Bahara sorsan; "Eşle gönül toprağını, göm filizlenmesi gereken neyin varsa; yakarışlarını, dualarını." diye fısıldar. Sen de bahara kulak ver; ayazda bırakma, senden başkası bilmesin gömdüklerini. Toprağa tohumunu emanet eden çiftçi gibi ol, kök salıp salmadığını kontrol etmek için bakmadan, cemrenin düşmesini bekle. Anlaşılan o ki baharlar da değişir ve senin baktığın yere düşer tüm cemreler. Gömdüklerimiz mi bizi sevindirir, gördüklerimiz mi? Bunun cevabını aramaya kalkışma çünkü ne bu soru ne de cevabı buralara ait değil. Sen yalnızca şunu bil: "Bir dirilişe muştı olurlar, toprağa giden ve gitmeyi bekleyenler ya da bir kabuğa feda olurlar; kabuklaşanlar ve gidemeyenler."

HAMDOLSUN

Hatice Ayşe Hasan

Dergâhında el açan âciz kul iken adım
Dilimden dökülmeyen dertlerim sızı olur
Belki de bu yüzdendir attığım vakur adım
Ömür sayfalarımnda hüsrânın izi olur.

Doksan dokuz ismiyle ol deyip olduran o
Gaflete düşen kulu himmetle kaldıran o
Her zorluk sonrasında huzurla güldüren o
Yaşadığının adı; - yazgı - ve - yazı - olur.

Mor lâlenin feryâdı dillendikçe dillenir
Ruhumu yakan ateş Rab hatrına küllenir
Mükâfata erince solan çehrem güllenir
- Hamdolsun - mazlumların ilk ve son sözü olur.

Emredildiği gibi dosdoğru ve dik durdum
Kur'an'ı rehber bildim, secdeye alın sürdüm
Topraktan yaratıldım toprak benim öz yurdum
Kavle sâdık olanın mahşerde yüzü olur.

Kullukta imtihân zor; ameller niyet ister
Dile gelen feryatlar sabır, sükûnet ister
Celâllenme ey nefsim! Sus ve tahammül göster
Dilerim bu garipten Mevlâsı râzı olur.

ŞEYH GÂLİB VE BAHARA DAİR BİRKAÇ SÖZ

Mustafa Erhan AK

*Zannetme ki şöyle böyle bir söz
Gel sen dahi söyle böyle bir söz
Şeyh Gâlib*

Altı yüz yıllık köklü bir birikime sahip olan Divan edebiyatı, edebi geleneklerimiz arasında bünyesinde belirli kuralları, ayrı bir disiplini ve kendisine ait bir estetiği barındıran eşsiz bir hazinedir adeta. Osmanlı şiiri olarak da tabir edilen bu kadim dönemin, çok hızlı bir değişimin yaşandığı günümüzde yeterince anlaşılamıyor yahut anlaşılmaya çaba harcanmıyor oluşu, onunla ilgili birçok sorunu ve haksız eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Özellikle Divan edebiyatı; toplumsal yaşamdan kopuk, Arap ve Fars edebiyatı taklidi, anlamca kapalı ve soyut bir edebiyat olarak algılanır olmuştur. Bu gibi olumsuz eleştirilere maruz kalan divan şiiri, en çok da kullanılan dil noktasında günümüz insanı tarafından anlaşılamadığı gerekçe gösterilerek sıkça eleştirilmiştir.

Divan şiirini sevdiren adam olarak tanınan İskender Pala'nın, bu konuda güzel bir tespiti vardır. Dili anlaşılmaz denilerek görmezden geldiğimiz Divan edebiyatını anlayabilmek, onun dünyasına nüfuz edebilmek için bir insanın kelime hazinesine beş yüz tane kelime eklemesinin yeterli olacağından söz eder ünlü yazar. Batı dünyası, geçmişe ait eserlerini orijinal şekilden okurken bizim nice sırlar barındıran bu eşsiz hazinemizi keşfetmeye çabalamak yerine ondan uzaklaşıp bir de eleştirmemiz ne kadar doğru tartışmaya açıktır. Söz Divan edebiyatına yönelik olumsuz eleştirilerden açılmışken onun toplumsal yaşamımızdan sanıldığı gibi uzak olmadığına, sosyal hayatta karşılaştığımız birçok durumun şairler tarafından gerek kaside gerek gazel gerekse diğer nazım şekillerinde çeşitli yollarla ele alındığını söylemek mümkündür. Bunun en basit örneği olarak bahar konusunun toplumda algılanışı, sosyal yaşama etkisi örnek verilebilir. Bu düşünceden hareketle Divan edebiyatında –özellikle Şeyh Gâlib’de- kısa da olsa bahar konusunun genelde ne şekilde ele alındığına değinmeden önce Şeyh Gâlib’i hatırlamanın yerinde olacağı düşüncesindeyiz. Zira adının geçtiği sohbeti fırsat bilmemizi şairin bizzat kendisi ister:

*Gele bir devr ki bu Gâlib’i yâd eyleyeler
Fırsat-ı sohbeti ahbâb ganîmet bilsin*

13.yüzyıldan 19.yüzyıla kadar varlığını muhafaza ederek estetik değeri oldukça yüksek, yüksek olduğu kadar da nadide birçok eser vücuda getiren Divan edebiyatı; farklı zamanlarda, çağdaşlarından farklı olmayı başarabilmiş nice sanatçılar yetiştirmiştir. Bu asırlık çınarın gölgesinde soluklanan ve kendi şiir iklimini oluşturan şairlerden biri de Mehmet Esad nam-ı diğer Şeyh Gâlib’dir. Kaynakların döneme damgasını vuran son büyük divan şairi olarak hemfikir olduğu Gâlib, divan şiirinde hakikaten orijinal olabilmeyi başarabilmiş müstesna bir isimdir. Henüz çocuk denecek yaşta gerek babasının Mevlevî oluşu gerekse Mevlevî kültürünün yaşandığı bir çevrede büyümesi, onun ileride Mevlevî tarikatına mensup mutasavvıf bir şair olarak yetişmesinde önemli rol oynayacaktır. Yine çocukluk yıllarında Mevlevî büyüklerinin sohbetlerinde bulunması, Mevlânâ'nın Dîvân-ı Kebîr’i ve Mesnevî’siyle meşgul olması, Mesnevî şerhlerini ve diğer tasavvufla ilgili kitapları okuyup incelemesi onun düşünce dünyasını şekillendiren yegâne unsurlardır.

Düzenli bir medrese eğitimi almadığı bilinen Şeyh Gâlib, devrin ileri gelenlerinden dersler almış, kendisini oldukça iyi yetiştirebilmiş bir şairdir. Dönemin tanınmış alimlerinden biri olan Hoca Neş’et, onun yeteneklerini erken fark etmiş, özellikle şiirlerini beğendiği saire “Esad” mahlasını vermiştir fakat Şeyh Gâlib, ilk şiirlerinde bu mahlası kullansa da başkaları tarafından bu mahlasın kullanıldığını görmesi ve üstüne üstlük kötü şiir yazarların da bu mahlaslı oluşu, şairin bu mahlası terk etmesine ve “Gâlib” mahlasını tercih etmesine yol açacaktır. Gâlib’in bu mahlasta karar kılması, dönemin adetlerine ters olarak alttan alta bir gururlanmayı işaret etmesi noktasında birçok dedikoduyu da beraberinde getirecektir. Konu mahlastan açılmışken şu anekdotu da söylemekte fayda var ki dönemin tarih düşürmekte usta ismi olan Sürûrî, mahlasını değiştirdiği gerekçesiyle Gâlib’i şöyle eleştirecektir:

*Bilmem ey menhûs adın Es’ad mıdır,
Gâlib midir Zâtını ta’rifkıl kimsin kime mensûbsun*

*Gerçi dersin şâirâne ben tegallüb eyledim
Piş-i erbâb-ı sühanda Gâlibâ mağlûbsun*

Sürûî tarafından yazılan bu hiciv İstanbul'da çok çabuk yayılır ve bu ifadeler Gâlib'i seven kişileri oldukça üzer fakat işin enteresan olan tarafı şudur ki sanat çevrelerinde Sürûî'ye ait bu hiciv, oldukça gülünç karşılanır. Çünkü Gâlib'i mahlas değiştirmekle eleştiren Sürûî de önceleri "Hüznî" mahlasını kullanmıştır. İşin daha da ilginç olan yanı Gâlib'den ziyade onu seven birisinin Sürûî'ye cevap olarak yazdığı hicviyedir:

*Mağrûrluğun olmada günden güne efzân
Şâyeste idi mahlasın olsa idi Gurûrî
Gâlib görünen Es'ad'a menhûs diyorsun
Hüznî'yi unuttun mu ne yaptın a Sürûrî*

Derin fikirler ve taze bir üslupla Sebk-i Hindi tarzında yazdığı şiirlerinde oldukça başarı gösteren Şeyh Gâlib, henüz yirmi dört yaşındayken bir divan tertip etmiş, ardından iki yıl sonra da şöhretini zirveye taşıyacak, alegorik bir mesnevi olan "Hüs ü Aşk"ı kaleme almıştır. Edebiyatımızda hatırı sayılır bir yere sahip olan bu eserin yazılış hikâyesi de oldukça dikkat çekicidir. Şöhreti İstanbul ve çevresinde gittikçe yayılan ve sohbet meclislerinin aranan isimlerinden biri olan Şeyh Gâlib, bir mecliste sözün dönüp dolaşıp divan şairi Nâbî ve eseri Hayrâbâd'a gelmesi üzerine çok canı sıkılır ve söz konusu eserin bir de hadinden fazla övülerek: "Böyle bir mesnevi bir daha yazılamaz." şeklinde bir sözün söylenmesi Gâlib'i daha da rahatsız eder. Meclistekilere durumu abarttıklarını söyledikten sonra etrafındakilerin "Peki, sen yazabilir misin böyle bir eser?" demeleri üzerine Şeyh Gâlib, daha güzelini yazabileceğini iddia eder ve altı ay gibi kısa bir süre içerisinde Nâbî'nin de eserini geride bırakacak olan "Hüs ü Aşk"ı yazar. Şüphesiz ki bu eser, Gâlib'in sanat çevrelerince takdir edilmesine vesile olan önemli bir eserdir. O, bu eserini yazarken ilhamını Mevlânâ'dan ve onun 11 bir defa okuduğu Mesnevî'sinden aldığını belirtmiş ve bu eserin Mesnevî'yle ilişkisini kuranlara şu cevabı vermekten geri durmamıştır:

*Esrârını Mesnevî'den aldım
Çaldım veli mîrî mâlî çaldım*

Yirmi sekiz yaşına geldiğinde Gâlib, çile doldurmak için Konya'ya gider fakat ailesinin isteği üzerine çilesini tamamlamadan oradan ayrılır ve İstanbul'a

gelir. Çilesini burada tamamladıktan sonra, kendisi gibi Mevlevî bir şair olan ve "İlhamî" mahlasıyla şiir yazan Sultan III. Selim ile samimi bir dostluk kurar. Zamanla padişahın takdirini kazanan ve ardından da onun arzusuyla Galata Mevlevihanesi'nin şeyhliğine getirilen Şeyh Gâlib'in devrin padişahıyla arası o kadar iyidir ki Sultan III. Selim'in, beyaz bir cilde sahip olan Şeyh Gâlib'i "Pamuk Şeyhim" diyerek sevdiği ve hatta sohbet sırasında dinlenme ihtiyacı hissederse dizine yattığı da rivayet edilir.

Geniş kültüre sahip bir şair olan ve çok erken denemek yaşta (42) vefat eden Şeyh Gâlib, yaşadığı yarıyılı çağdaşlarından ayrı bir şiir atmosferi kurmuş ve bu iklimde soluduğu havayı günümüze kadar ulaştırabilmiş özgün bir şairdir. Hayat ve sanat yaşamına değindiğimiz Şeyh Gâlib'in baharı algılayışına da kısaca değinmek yerinde olacaktır fakat öncesinde baharla ilgili ve Divan edebiyatında baharın ne şekilde ele alındığına bir bakalım. Aslında her mevsimin kendine has özellikleri ve güzellikleri mevcuttur fakat bu mevsimler içerisinde bahar, ayrı bir öneme sahiptir insan için. Söz konusu mevsim, geçmişten günümüze uzanan edebi birikimlerimiz içerisinde kendisine en fazla yer bulmuş mevsimlerden birisidir. Özellikle de divan şiirinde.

Bunda da en önemli etken, söz konusu mevsimin gerek sosyal gerekse psikolojik yönden insan üzerinde bıraktığı etkidir. Bahar mevsiminde ağaçların yeşermesi; türlü türlü çiçeklerin açması; ırmakların, nehirlerin, akarsuların coşkuyla akmaya başlaması; toprağın yağmurlarla bereketlenmesi; zorlu kış şartlarından etkilenen, soğuk havalarda evlere kapanan insanların bahar aylarında dışarıya çıkıp sosyalleşmeye başlaması; adeta yeniden doğuş manasına gelen bu değişim karşısında insanın kendisini tazelenmiş hissetmesi gibi durumların hepsi baharın gelmesiyle gerçekleşir.

Bu yönden bakıldığında bahar mevsimi için sıraladığımız bütün bu hususlar, doğal olarak divan şiirine de yansımış, toplumsal yaşamdan bağımsız olmayan divan şairlerinin de muhayyilesinde şekillenerek benzer metaforlarla şiirlerinde kendisine yer bulmuştur. Hatta kaside nazım şeklinin nesib bölümlerinde şairler, ölü tabiatın yeniden dirilişi olarak gördüğü baharı sıklıkla kendilerine konu edinmiş ve "bahariye" adı verilen şiir türünde de başlı başına bir konu olarak baharı ele almışlardır.

Şairler, yalnızca bahariyelerde değil yazdıkları çeşitli gazelerde de kendi muhayyilesince, ortak imge-lerden hareketle çeşitli söz sanatlarına da yer vererek bahar mevsimine şiirlerinde sıklıkla yer vermişlerdir. Bu durum Şeyh Gâlib'in beyitlerinde de göze çarp-maktadır:

*Açıldı bâğçe-î reng ü bâda bâr-ı behâr
Pür etti gülşeni hep tuhfe-i diyâr-ı behar*

Gâlib'in bu ifadesine dikkat edilecek olursa yukarı- da bahsettiğimiz çoğu hususu çağrıştıran bir beyittir aslında. Baharla birlikte canlanan tabiatı bize anlatan Gâlib, baharın gelişiyile çiçeklerin açmasını, açan bu çiçeklerin bahçede bir renk cümbüşü oluşturduğunu, çiçekler aracılığıyla etrafa insanı mest eden güzel ko- kuların yayıldığını, ortaya çıkan bu manzaraya da ba- harın vesile olduğunu vurgular. Çünkü bahar gelince canlanan tabiatla birlikte işret meclislerinin yapılma- sı, insanların eğlence yerlerine gitmeleri, sevgililerin ortaya çıkışı tamamıyla baharın sayesinde gerçekte- şen durumlardır.

*Veren bu sûret-i mevhûme revnak reng-i hüsnündür
Gülistân-ı hayâlim nevbâharım varsa sendendir*

Bu beyitte ise Gâlib'in, özellikle aşıklar için ilkbaharın güzel duyguları uyandıran bir mevsim olduğunu, insanın canlanan doğayı görünce neşelendiğini ve bu durumun da gönlünde bir ferahlık hissi uyandırdı- ğını vurguladığı söylenebilir. Ayrıca âşığın gönlüne

ilkbahar gibi dolan hislerin hep sevgili vasıtasıyla ol- duğuna da dikkat çekmek istediğini söylemek yerin- de olur.

*Muntazır teşrîfine saf saf durur serv-i çemen
Vaktidir ey nev bahâr-ı işve bu gülzâra gel
Yolların bekler gül-i nesrîn ü ar'ar yâsemen
Vaktidir ey nev-bahâr-ı işve bu gülzâra gel*

Gâlib'in bir şarkısında geçen bu ifadelerde de özel- likle baharın gelmesiyle insanların kapalı mekânlar- dan dışarı çıktığı, eğlence ve sohbet meclislerinde bir araya gelip sosyalleştiği konusuna dikkat çektiği söy- lenebilir. Doğada ilkbaharla birlikte hayat bulan çi- çekler, açmak için nasıl baharı bekliyorsa âşığın da sevgiliyi öyle beklediği düşüncesinin vurgulandığı söylenebilir.

Sonuç olarak bu ve buna benzer pek çok örneği Gâlib'in "Divan"ında bulmak elbette mümkündür. Bizim amacımız Galib'in divanında baharın ele alını- şını beyitler üzerinden serh ya da tahlil etmek değil ba- harı karşıladığımız bu aylarda hem Şeyh Gâlib'i bir nebze olsun anabilmek hem de onun sesinden bahara bir merhaba diyebilmektir. Kendi gök kubbemizde hoş seda bırakmış olan tüm divan şairlerimize selam olsun. Sözü merhum Gâlib'den açtık madem onunla bitirelim:

*Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen*

İÇİMİZDEKİ KAĞDAĞI'NA YOLCULUK

Ahmet SEZGİN

Feridüddin Attar'ın yazdığı, Gülşehrî'nin de tercümesiyle birlikte şerh ettiği “Kuşların Dili” anlamına gelen “Mantuku't-Tayr” isimli eseri duymuşsunuzdur. Bir Doğu klasığı olan bu eserde anlatılan meşhur kıssadan çok şeyler çıkarıp alabileceğimize inanıyorum.

Kuşlar diyarında işler yolunda gitmeyince huzursuzluk hâkim olmaya başlamış. Kuşlar, kuşların hükümdarı Simurg (Anka kuşu)'un bir gün gelip onları bu halden kurtaracağına inanıyorlarmış. Ama Bilgi Ağacı'nın dallarında yaşayan, her şeyi bilen, gözyaşları şifalı, yanarak kül olan, sonra kendi küllerinden yeniden dirildiğine inanılan Simurg, ortada görülüyormuş.

Onun gelişini çok bekleyen kuşlar, sonunda ona gitmeye karar vermiş. Fakat kuşlar, Simurg'u nerede bulacaklarını da bilemiyorlarmış. Bir gün uzak bir ülkede Simurg'un kanadı olduğuna inandıkları bir tüy bulmuşlar. Artık Simurg'un var olduğuna inanan kuşlar, onu aramaya koyulmuş. Kuşlar, Simurg'un huzuruna varıp içinde bulundukları halden nasıl kurtulabileceğini öğrenmek istiyormuş.

Kuşlar, Simurg'un yuvasının, etekleri bulutların üzerinde olan Kaf Dağı'nın tepesinde olduğunu öğrenmiş nihayet. Oraya varmak için ise birbirinden çetin, aşılması birbirinden zor yedi dipsiz vadiden aşmak gerekiyormuş. Feridüddin Attar, bu vadileri “İstek, aşk, marifet, istigna, tevhid, hayret ve fena.” diye isimlendirir. (Mevlânâ, bu vadileri, kalbinde iman olmayanların geçemeyeceği cehennemin yedi kapısı olarak tarif eder: el, dil, bel, göz, ayak, kulak, ağız.)

Kuşlar, hep birlikte göğe doğru uçmaya başlamış. İsteği ve sebatı az olanlar, dünyevî şeylere takılanlar, yolda birer birer dökülmüş. Yorulanlar ve düşenler olmuş. Kuşların kimi “aşk denizi”ne dalmış, kimi “ayrılık vadisi”nde kopmuş sürüden. Kimisi “hırs ovası”na düşmüş, kimisi de “kıskançlık gölü”ne, “kesret ırmağı”na batmış.

Engel ve sıkıntılarla dolu vadileri birer birer geçtikçe kuşların sayıları da çok azalmış. Sonunda en çetin vadi olan altıncı vadiye yani “hayret /şaşkınlık vadisi”ne ulaşmış kuşlar. Çoğu kuş “hayret vadisi”nde şaşa kalmış. Hayret vadisini geçebilenlerin büyük bir

kısmı da yedinci vadi olan “fena”da (kendinden vazgeçiş, yok oluşta) umutlarını tüketmiş. Böylece Kaf Dağı'na sadece otuz kuş (sî-murg) varabilmiş. Netice olarak, Kaf Dağı'na ulaşan o otuz kuş da anlamış ki yıllardır bekledikleri Simurg (si-murg, yani otuz kuş), kendileriymiş meğer.

Mantuku't-Tayr'da anlatılan bu muhteşem Simurg hikâyesi, tasavvufta Allah'a varmanın, “âriflik erdemi”ne (insan-ı kâmile) ermenin, kendi küllerinden dirilmenin, insanın kendi gerçeğiyle yüzleşmesinin kısasıdır.

Bizler de karanlığa küfretmek yerine bir mum ışığı yakmalıyız. Kurtarıcı beklemek yerine kendimize güvenerek, biz olmayı göze alarak yani kendi irademizle, kendi aklımız ve yüreğimizle, kendi değerlerimizle, kendi imkânlarımızla, kendi azim ve sabrımızla hak ve hakikat yolunda elimizden gelen mücadeleyi gösterirsek âlemlerin Rabb'i da bizlere yardım edecektir.

Mevlânâ: “Herkes, kendi İsa'sına gebe Mer-yem'dir.” diyor. Bu muazzam ve muhteşem sözün idrak ettiğimizde, Yunus'un: “Bir ben vardır bende, benden içeru.” dediği hakikate erdiğimizde içimizdeki Simurg'a ereceğiz inşallah. Allah: “Siz kendi hakkınızdaki hükmü değiştirmedikçe Allah, sizin hakkınızdaki hükmünü değiştirecek değildir.” diye buyurmuyor muydu? Unutmayın ki “Çaresizseniz, çare sizsiniz.”

M. Ali Bulut'un ifade ettiği gibi “Biz de ancak ce-halete ve fakr u zarurete düşmeye neden olan tembel-likten vazgeçerek, her biri hayatımızı cehenneme döndüren nefsin talep ve arzularını dizginleyerek (Kaf Dağı'nı aşarak) Simurg'umuza ulaşabiliriz!” Kendi küllerimizden ateş yakıp tekrar dirilebilir; gül ve gönül medeniyetini yeniden inşa edebiliriz.

Nuri Pakdil: “İçer bakış, dehşetli hazinedir.” diyor. Aşk medeniyetinin yolcuları, önce kendi Kaf Dağı'na yolculuk yapabilmeyi göze almış Alperenlerdir. Nefsin yedi mertebesini aşmış, kendi gerçeğine varmış, yaşama ve yaşatma aşkına gönül vermiş; fikir, ruh, ahlâk, ilim, irfan, kültür ve sanat cephesinde inanç, ihlâs, çile, sabır, dua, şükür ve azimle derinliğine bir hicret gerçekleştiren Simurglara selam olsun!

BAHAR

Halit YILDIRIM

Bahar, sen ne güzelsin!
Adın bile güzel senin
Kıskanır ismini duyan, resmini gören
Açma yüzünü sere serpe
Nadanlardan sakın
Hemen gelme öyle doludizgin azıcık nazlan
Nazar değmesin diye tütsület kendini
Ne olur
Ne olur birazcık kendini sakın

Bahar, sen ne güzelsin!
Çıkarır kefenlerini bembeyaz dağlar
Giyer rengârenk gelinliklerini
Kıskanır seni kış
Kıskanır erken açan çiçeklerini
Alır karını gelir olmadık bir günde
Seninle vuslata erdik sanırken ağaçlar
Bir gece ansızın sinsi sinsi bir ayaz olur
Bir kırağı düşer, bir vurgun vurur
Ölüverir rengârenk çiçekler

Bahar, sen ne güzelsin!
Sanki abıhayat var soluklarında
Ölen tabiat canlanır, ruhlar dinginleşir
Şarkını bestelerken gökyüzünde kuşlar
Selama durur böcekler yeryüzünde
Uyanır daldığı uykusundan
Ne varsa akla gelen gelmeyen her şey
Sevinçten ağlar nisan sağanak sağanak
Yıkanır dünyanın yüzü
Renkler bile zenginleşir

Bahar, sen ne güzelsin!
Ben bile kıskanırım seni
Kıskanırım renklerini
Kıskanırım sana yakılan şarkıları türküleri
Benim kıskançlığım rüzgârlar gibi çılginca koşamadığımdan
Bulutlar gibi ağlayıp, şimşekler gibi kükreyip
Seller gibi başıboş köpük köpük coşamadığımdan

Bahar, sen ne güzelsin!

ŞEHİRDEKİ YABANCI RUHUM-1

İbrahim BİRGÜL

Bugün hiçbir dilde anlatılmamış duygular içindeyim. Hiçbir şairin anlatamadığı anlatamayacağı... Kelimelerin eksik kaldığı duygular; kırık dökük, tamlayansız tümceler... Öznesi kaybolmuş bir cümle, hiçbir ressamın yapamadığı, yapamayacağı bir tablo gibiyim.

Ne kadar uğraşılsa uğraşılsın hiçbir rengi kabul etmiyor ruhum. Bir tek siyaha yakınım sanki. Beni en çok o rengin anlayacağını tahmin ediyorum. Kırmızı-sına vurduğum o güller yok artık. Düşlerime sardığım pembeler çoktandır gittiler. Onlardan da bir haber alamıyorum.

Buğulu bir gözden aynalara bakıyorum. Aynalar mı buğulu yoksa gözlerim mi onu ayırt edemiyorum. Aynalar, gerçeği göstermeyen aynalar... Bakışlarımdan bir başkaldırı, bir isyan olacaktı gibi. Birazdan bir şehir ayaklanacaktı gibi. Oyuncayı alınmış bir çocuğun ağlaması gibi hüznü, vatanından hicrete zorlanmış bir mülteci çocuğun gözlerinde oluşan korkulu bakışlarım... Yalnızlığın, çaresizliğin ve yokluğun en büyük terbiye aracı olduğuna inanıyor kalbim. Sükût denizinden damlalar düşüyor payıma. Her damla bir yara oluyor içimde. Her damla ki ekmek kadar mukaddes belki de. Her acı su gibi aziz oluyor bedenimde. Su gibi muazzaz... Tırnaklarımdan içine kadar nüfuz eden kömür tozlarına bakıyorum. Ciğeri-me kadar giren kömür kokuları ve kaşlarıma, kirpiklerime kadar dantel gibi işlenmiş kömür tozları... Gözlerime sürme çekiliyor adeta siyahtan. Hayat diyorum. Hangi yelkene rüzgârız? Bilmiyorum. Yaşamamın sadece soluk alıp vermeden ibaret olmadığına iman ediyor aklım. Yaşamak bir ağaç olmaktır belki de; altında kuşların beslendiği. Yaşamak sadece bir ismin yettiği...

Koltuk altına yerleştirdiğim bir gazete ile muhasebe bürosundan çıkıp yürüyorum iş merkezlerinin önünden. Haftalık aldığım beş liranın verdiği özgüven ile yolum bir AVM'ye düşüyor. Beş liralık bir bakış veriyorum herkese.

Bir ihtiyar hürmet eder gibi bastonuna bakıyor uzun uzun. Uzun yaşamlardan geliyor belli. Çocuklu-

ğu, gençliği, gücü kuvveti geçiyor aklından sanki. Şimdilerde bir bastona dayandırıyor hayatını. Bir hayat ki ellerinden kayıp gidiyor. Bir hayat ki yüzlerinde bitiyor. Bir teyze çocuklara bakıyor düşünceli. Bir yanda akıp giden zaman, diğer yanda zaman nehrinde akan kendisi... Çocuklara bakıyor. Her bakışında, yaşamın içinde kaybolduğunu düşünüyor. Bir yanda dün gibi yaşadığı çocukluğu, gençliği; diğer yanda bunun uzantısı, yaşlılığı. "Hayat diyor, ne kolay aldattın beni, ne çabuk."

AVM' de birbirine karışan insan uğultularını duyuyor, insanların yüzlerinde oluşan resimleri görüyorum. Gülmeler, ağlamalar, tebessüm edenler, yüzü asıklar, gençler, yaşlılar, çocuklar...

Kimse kimseyi anlayamıyor biliyorum. Neden insanlar birbirini duymuyor? Neden birbirini görmüyor? Neden insanlar gülmüyor? Kalabalıklarda yaşanan tezatlıklardan sonra AVM' den çıkıyorum. Omuzlarımdan yük atıyorum sanki. Bir hamalın sırtındaki yükü indirdiğinde yaşadığı rahatlığı yaşıyorum. Uğultular, ağlamalar, gülmeler bitiyor. Kendimi dinliyorum biraz. Arkadaşıma yanına gidiyorum, Tahir'in yanına. Tahir okul arkadaşımıdır, iyi çocuktur, efendidir. Çok severim. Ben gibi o da kendine bu hengâmede yer bulmaya çalışıyor. Bir markette çalışıyor. Askere gideceğini anlatıyor. Çaycı Hasan geliyor; çay geliyor, ağzımızın tadı geliyor. Şeker eriyor, zaman şekerden hızlı eriyor. Yalnız olduğumuzda daha kalabalık oluyoruz. Ben anlatıyorum, vakit yetmiyor; Tahir anlatıyor, vakit eriyor. Akreple yelkovan arasına sıkışan hayatımızda saatler 12'yi gösteriyor. Issız adımlarımla ve içimde bir korku ile beraber büyük apartmanların arasından geçip, tren yoluna çıkıp yoluma düşüyorum. Tren yolu karanlıklara ve sisli havaya karışmış hâlde gözümde kaybolup gidiyor. Bu sisin içinde kirpiklerimde kırağılar oluşuyor.

Bir tren kahr dolu korna sesiyle ürpertiyor içimi. İhtiyar bir gidişle yol alıyor. El sallıyorum bilmediğim insanlara. El sallıyorum hiç binmediğim trene. Bir tren götürüyor beni uzaklara. Trenin içinde insanlar, insanların içinde ümit, benim içimde ise bir tren yatıyor. Böyle içli içli bakıp dalıyorum uzaklara.

Soğuk bir hava eşliğinde beraber ben de kaybolup gidiyorum koyu karanlıklarda. Şehrin en işlek cadde-
lerinden çıkıp orta hâlli insanların yaşadığı mahalleye
giriyorum. Eski bir apartman dairesinde yarı uykulu
hâliyle ablam açıyor kapıyı. Elimi yüzümü yıkadıktan
sonra uzanıyorum kanepeye. Kanepenin gıcırdayan
sesi ile beraber gözlerimi tavana dikip dalıp gidiyo-
rum rüyalara.

Bir kuş yığını görüyordum rüyamda. Ellerimle
göğe şekiller çiziyordum. Bir kayalığın üzerine çıkıp

göğü izliyordum. Ketirlerden esen bir ikinci rüzgârı
nazlı bir şekilde okşuyordu yanağımı. Ketirler; şehri-
min güneyini sarmış ağaçlı ve kayalıklı yerler. Ben iki
kolumu açmış göğü kucaklıyordum. İçime kadar dol-
duruyordum sonsuzluğu. Bir badem ağacı yeniden
meyve veriyordu. Şiirler okuyordum. Sonra rüyamda
neyi gördüğümü unutarak kalkıyorum. Ekmeğin ara-
sına biraz peynir biraz zeytin koymuştum. Bir an
rüyam aklıma geliyor. Rüya da olsa iş yerime kadar
avutuyor beni. Tekrar görebilir miyim? Onu düşünü-
yordum. Gün onun tahayyülü ile eriyip bitiyordu.

Ben merkezi çarkında dönerken bütün beşer
İlgi şımarıklığı çağın vebası sanki
Üstüne ahkâm keser, haddini bilmez taşar
Su-i-zân etmek ise kalbin libası sanki

Karma karışık bir hal, zihin hallaç pamuğu
Hangi taraftan tutsak elimizde kalıyor
Düşünme yetisinin düzelmiyor kuyruğu
Ortalık dansöz dolu, ha babam çalkalıyor

Kılıfına uydurmak için kırk takla atan
Nasip, dedi adına susturdu vicdanını
Açık bulmak derdiyle her gün pusuya yatan
Kinini körükleyip kusturdu vicdanını

Ağzı olan konuşur oldu ahir zamanda
Boş lakırdı meydanda cirit atıp duruyor
Bitiremedik şükür su dövmeyi havanda
Hayâsızlık karşıya geçmiş gerdan kırıyor

Tek ayağın üstünde kırk yalana başvurur
İnanır kendisi de akli maya tutunca
Dönse yönü kibleye kibri secdeye durur
Ruh ki avare seyyah Rabbini unutunca

Riyanın gezmediği beden kaldı mı bilmem
İncitmenin hazzından ağzı tâ kulağında
Hak'tan yana dönüp de kapı çaldı mı bilmem
Bir türlü sürtülmeyen burun ki Kaf dağında

“KIYISIZ” BİR OKYANUS

Furkan DİLEKÇİ

Gözlem ve okumalarımızın zihnimizde anlamlandırılması ve hayal gücümüzle süslenerek kâğıtlara dökülmesidir öykü. Kimi zaman gerçek dünyadan, kimi zaman hayal dünyasından feyz alarak oluştururuz öyküyü. Muhakkak ki ruh tahlilleri de serpiştiririz cümlelerimizin arasına. Okuduğumuz öykünün içine mutlaka kendimizi de yerleştiririz. Kendi kendimize “Sanki beni anlatmış; bu, benim!” cümlelerini kurduran bir türdür öykü. Erhan Çamurcu’nun “Kıyısız” adlı kitabını da bu söylediklerimin hepsini doğrulayacak şekilde okudum.

Çamurcu; yüreğine dokunan Anadolu insanının hikâyesini, günümüzde eskimeye yüz tutmuş değerlerimizi, görmezden geldiğimiz toplumsal sorunları ve benzer temaları işlemiş “Kıyısız”da. Mesleği, yaşantısı ve yüreğinin güzelliğiyle çevremizdeki mümtaz insanlardan olan kıymetli bir kalem işçisidir Erhan Çamurcu. Hikâyeler bize yazarın; toplumsal duyarlılığını, ahlaki yapısını, milli ve manevi değerlere verdiği önemi işaret ediyor. Çamurcu’yu yüreğimize dokunan şiirleri, içinde savrulup kaybolduğumuz öyküleri ve denemeleriyle birçok dergide gördük. Aynı zamanda şair olan Çamurcu’nun öyküleri şiirsel bir dile de sahip.

Hikâyelerde yer alan şiirsel betimlemeler okuyucuya estetik bir zevk de veriyor. Kimi zaman hüznölendiren, kimi zaman güldüren, kimi zaman düşündüren yirmi sekiz öyküden oluşuyor kitap.

Sade ve akıcı bir üsluba sahip olan hikâyeler okuyucuya içten bir etki bırakıyor. Anadolu insanının hüznölü hikâyelerinden oluşan kitap, okuyucuya bu hüznü gayet açık bir dille sunuyor. Bu sunuş yazarın dil hâkimiyeti ile bağlantılı. Zengin bir kütüphaneye sahip olan yazarın, okuduğu kitaplardan edindiği bilgiler ve günlük hayatındaki üslubu hikâyelerdeki anlatımın içtenliğinin ve inandırıcılığının zeminini oluşturuyor. Anlamını bilmediğimiz kelimelerle okuyucuyu sıkmayan, kuru bir anlatımla da okuyucunun ilgisini kaybetmeyen hikâyelerin bir sayfasında mutlaka kendimizi buluyoruz.

Kitap ilk olarak “Kelebeğin Rüyası” ile başlıyor. Hikâyenin giriş kısmında verilen tarihler üzerinden pek çok insan için hiçbir şey ifade etmeyen bir takım

olayların çeşitli nedenlerle önemli sayıldığı fikri üzerinden bizi uzun ve keyifli bir yolculuğa çıkarıyor Çamurcu. Kentleşme sürecinin betonlaşma olarak yaşandığı ve doğanın tahrip edilmesine karşın şehir kültürünün ve tarih bilincinin kaybolduğu vurgusunu yapıyor yazar. “Her altmış yetmiş yılda bir oyuncuların değiştiği; senaryonun, dekorun, kostümlerin ve acıların aynı kaldığı bir dramdır Anadolu!” diyor, “Manav Nurettin” hikâyesinde. Bu cümle, aşınası olduğumuz bir tablonun cümleye bürünmüş hali adeta. Acılarına iç çektiğimiz Anadolu insanının gerçeğiyle yüzleştiriyor bizi.

Hikâyelerde çizilen insan portreleriyle ve bu portrelerin acı hikâyeleriyle bir ünsiyet kuruyoruz. Manav Nurettin, Hele Şu Kış, Hacı Osman Efendi, Kucaktaki Yolcu isimli öykülerde bu ünsiyet bir aidiyete de yaklaşıyor. Aslında “biz” diye bir şey var bu hayatta. Biz kırık kalpliyiz, biz hüznölü insanlarız, biz geçim insanıyız gibi “bizleri” net bir şekilde anlatan öyküler ile karşı karşıya kalıyoruz. Kimi zaman toplumsal bir soruna, kimi zaman insan psikolojisinin sınırlarını zorlayan hayat hikâyelerine temas ediyor hikâyeler. Unuttuğumuz değerleri ve gelenekleri bizlere hatırlatan hikâyeler ile kendimizi buluyoruz kipta.

“Bozkırın her acıyı insan yüzündeki bir kırışığa gizlemek gibi bir huyu vardır.” diyor, “Hasan Neden Gelmedi” hikâyesinde. Erhan Çamurcu bu kırışığı; Anadolu’nun her bir köşesine sıkışmış dertleri ve dert sahiplerini, yitip giden manevi değerlerimizi, unuttuğumuz akrabalık bağlarını, İslam’ı, Kudüs’ü, Filistin halkını, çiftçiyi, esnafı, mesleğini, yetim çocukları, sokak hayvanlarını ve onlara sahip çıkan insanları anlatıyor bize.

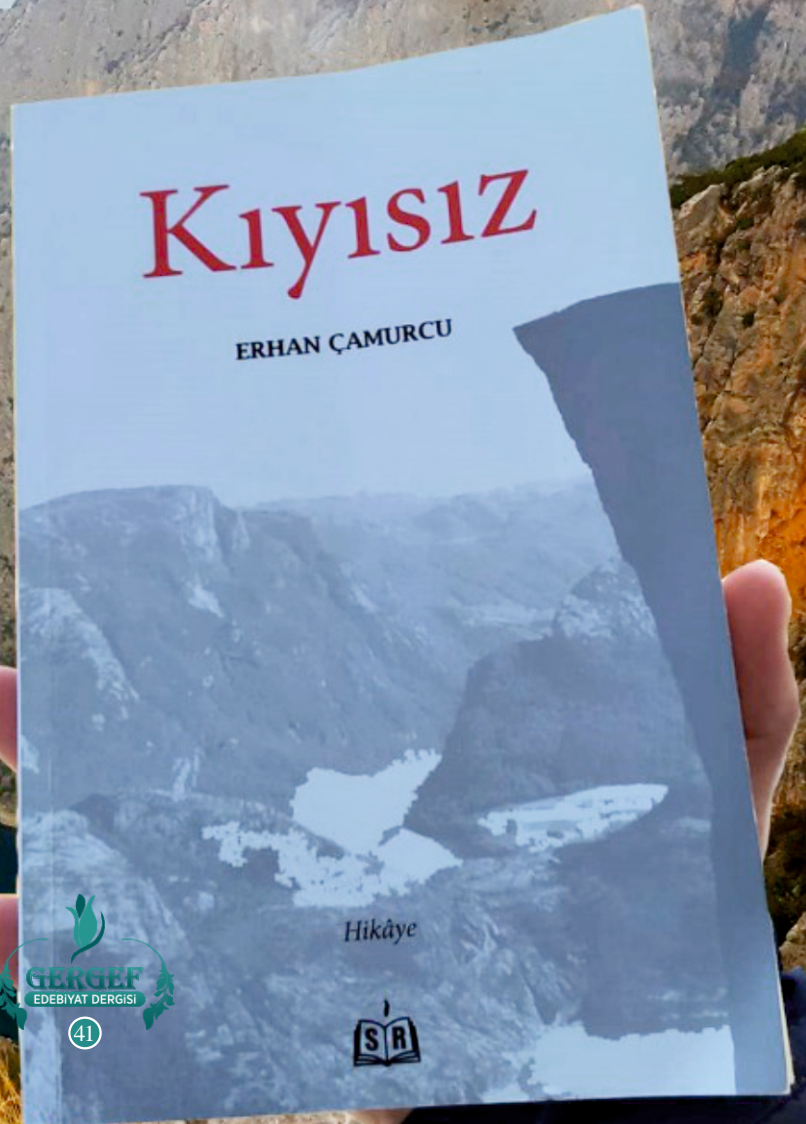
İlk eseri olmasına rağmen zengin bir dil ve güçlü bir kurgu yeteneğine sahip olan yazar, verdiği mesajlarla ve çizdiği portrelerle içimizde önce hüznölü sonra kuvvetli bir inanç oluşturuyor. “Dert dertten üstündür!” cümlesini hatırlatıyor bize Erhan Çamurcu. Kendimizce dert saydığımız basit şeylerin aslında pek de mühim olmadığını, çünkü hayatta daha büyük dertlerin olduğunu anlatıyor “Kıyısız”.

Öykülerin arasına serpiştirdiği ayetler ve hadisler ile bize fitratı hatırlatan “Kıyısız” aslında bizim gerçek hayatlarımızı kendine dert ediniyor. Bu anlamda güçlü bir mesajı var kitabın: *“Sanma ki dert sadece sende var. Sendeki derdi nimet sayanlar da var.”* (Mevlana)

Kitaba ismini veren öyküde ise bir öğretmenin trajedisini anlatıyor Erhan Çamurcu. Genç bir kızın; yaşadığı hayatı sorgulayan, insanların bu kıza nasıl baktığını eleştiren, bastırıldığı öfkesini günlüğüne yazan genç bir kızın hayatındaki yerini anlatan bir öğretmen hikâyesi. Aynı zamanda Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olan Erhan Çamurcu, eğitimci olmanın ne denli

zor olduğunu da gösteriyor bize. Ayrıca kitapta öğretmenlikle ilgili birkaç hikâye daha yer alıyor. Kendi mesleğinden yola çıkarak yazdığı öykülerde ise farklı öğretmen portreleri çiziyor.

Post/modern dünyada “Kıyısız”lıkların anlatıldığı bir eser. Okurken kendimizi bulduğumuz, bazen hüznle bitirdiğimiz, bazen düşündüğümüz, bazen ise unuttuğumuz değerleri hatırladığımız hikâyeler. Sade ve akıcı bir üsluba sahip olan eserde Anadolu insanın gerçeğini görüyoruz. Bize fitratı hatırlatan, dünyaya ne için geldiğimizi ve nereye doğru gittiğimizi sorgulatan bir kitap “Kıyısız”.

DİVAN KÖŞESİ

Akif NECİPOĞLU

Genç nesillere tarihimiz ve kültürümüzün müstesna edebi şahsiyetlerini tanıtmamızın, en azından aşına kılmanın edebiyat dünyası için bir sorumluluk olduğu düşüncesiyle her sayıda bir şaire ve eserine yer vermeyi düşünmekteyiz. Bu sayımızda Fuzuli divanından bir eserle başlıyoruz.

Fuzûlî, Divan edebiyatının, az sözle çok derin manalar anlatma, açıklandıkça derinliği artma ve âdeta okuyucuyu karşı konulmaz bir hayranlığa sevk etme özelliğini en mükemmel şekilde yansıtan en kudretli ve yetkin temsilcilerinin başında gelmektedir. Sizleri Fuzuli üstadın şiiriyle baş başa bırakıyoruz:

*Menüm kim bir leb-i handan içün giryanlığım vardır
Perişan turrarlar devrinde ser-gerdanlığım vardır*

*Leb-i handan: gülen, tebessüm eden dudaklar
Giryân: ağlayan
Perişan turrarlar: alna dökülen dağılmış saçlar
Sergerdan: başı dönmüş, hayran, şaşkın*

Benim ki tebessüm eden bir dudak için ağlamalarım vardır.

Alna dökülen perişan saçlar zamanında başı dönmüşlüğü, şaşkınlığım vardır.

Şair; ilk mısra da sevgilinin dudaklarının tebessüm etmesiyle aldığı halin kendisi üzerindeki tesirini anlatıyor, bu durum için ağladığı zamanların olduğunu anlatıyor. Tebessüm eden dudak goncadır. Gonca ise ilkbahar mevsiminde açılır. Bu mısra ikinci mısra ile birlikte düşünüldüğünde şairin, sevgilinin dudaklarının gülümsemesi için ağladığı şeklinde de yorumlanabilir.

İkinci mısra da iki yoruma açık gözüküyor: Akla gelen ilk mana, sevgilinin alına dökülen dağılmış saçlarının şairi şaşkınlıktan kaynaklanan bir hayranlığa sürüklemesi, başını döndürmesidir. İkinci mana olarak; sevgilinin dağınık saçlarıyla temsil edilen perişan halinin şairin ruh halini olumsuz etkilediği, onu başboş, şaşkın eylediği şeklinde anlaşılabilir lâkin ilk mana daha makul ve kuvvetle muhtemel gözüküyor.

*Yaşum taht-ı revandur tac-ı zerrin şu 'le-i ahum
Görün kim devlet-i ışk ile ne sultanlığım vardır*

Taht-ı revân: saltanat makamı, koltuğu
Tac-ı zerrin: altından yapılmış tac
Şu'le-i âh: âh ediştten kaynaklanan alev, âh ateşi.
Devlet-i ışk: aşk devleti

Gözümde akan yaşlar yürüten hükümdarlık koltuğudur, ahımın alevi altından yapılmış taçtır.

Görün ki, sahip olduğum aşk devletiyle ne sultanlığım vardır.

İlk beyitle birlikte düşünüldüğünde; şairin bu ikinci beyitin ilk mısrasında, sevgili nedeniyle akıttığı gözyaşlarının kendisini yüksek bir makama, saltanat koltuğuna ulaştıran bir vasıta, yine onun için ettiği feriyatların da bu saltanatın sembolü olarak başına konulmuş altından bir tac olduğunu veciz bir ifade ile anlattığı görülmüyor. İkinci mısra da şair, okuyucuyu böylesi bir aşk devletinin kendisini nasıl sultanlık makamına erdirdiğini görmeye davet ediyor.

*Yumulmaz eşk tuğyanında mutlak çeşm-i hun-barum
Hayâl-i sûret-i cânâna hoş hayranlığım vardır*

*Eşk tuğyanı: taşmış, sel haline gelmiş aşk
Çeşm-i hûn-bar: kan akıtan, taşıyan göz
Hayâl-i sûret-i cânân: sevgilinin yüzünün hayali*

Gözyaşım seller gibi coştığında kan akıtan gözlerim kısılmaz.

Sevgilinin suretinin hayaline hoş hayranlığım vardır.

Şair, üçüncü beyitin ilk mısrasında; baştan beri anlattığı aşk halinden dolayı gözlerinden kanlar akıttığını ve uyuyamaz hale geldiğini anlatırken, ikinci mısra da sevgilinin suretine karşı duyduğu hayranlığı ifade ediyor.

Şair şaşkınlık (hayret) makamındadır. Bu halden dolayı akan gözyaşları sebebiyle gözleri devamlı açıktır, kısılmaz. Sevgilinin hayalini hayran bir halde seyrederek.

***Sirişküm gör meni ey ebr özünden kem hayâl etme
Hevâ-yi ışk ile min sence eşk-efşânlığum vardur***

Sirişk: gözyaşı

Ebr: bulut

Kem: eksik, kötü

Hevâ-yi ışk: aşka olan düşkünlük

Min sence: bin kat

Eşk efşanlık: aşk saçma

Ey bulut gözyaşımı gör, beni kendinden daha kötü hayal etme

Aşk rüzgârıyla senden bin kat daha gözyaşı saçmış-
lığım vardır.

Rüzgâr ki bulutları gezdirir, dolaştırır. Sevdanın rüzgârı da şairi tıpkı bunun gibi şaire gözyaşı döktürür. Bu beyit çok derin ve veciz bir mana içeriyor. Şair ilk mısrada buluta seslenip kendisini bulutla kıyaslıyor ve âdeta ona meydan okuyor; ey bulut, senin yağmurun var fakat akıttığım gözyaşlarımı gör ve beni kendinden eksik zannetme, en az sendeki yüklü yağmurlar kadar benim de gözlerimde yüklü gözyaş-

larım var diyor. İkinci mısrada da, kendisinin aşka olan düşkünlüğü sebebiyle bulutlardan bin kat daha fazla aşk saçtığını ifade ederek bulutla olan kıyasına devam ediyor.

***Fuzûlî câm-ı mey terkin kılup zühd ile takvîden
Kamu dâânâya rûşendür bu kim nâdanlığum vardur***

Câm-ı mey: mey kâsesi

Terkin kılmak: silmek, çizmek

Kamu dâânâ: cümle bilgililer

Rûşen: aydınlık, aşikâr, açık

Nâdân: cahil, had bilmez

Fuzûlî zühd ve takva nedeniyle bade dolu bardağı bir kenara bıraktı.

Cümle bilenlere aydınlıktır ki bu hususta benim cahilliğim vardır.

Şairin isminin yer aldığı bu Taç Beyit'in ilk mısrası yine iki manaya açık görünüyor; akla gelen ilk mana; şairin zühd ve takvaya bürünerek mey kâsesi ile temsil edilen nefsin hoşuna giden şeyleri terk etmesi gerektiğine işaret etmesidir.

HÜTHÜT MAKAMINA

İlker GÜLBAHAR

**koltuk ve para kaplı
kimlerin putu yok**

**yontulur elbet
yolculukta kemrelerim**

**susadım demem
yoruldum hiç**

**beni de götürün
marifet vadisine**

**gönülserim ah
gönüller sultanını**

**az yanmadım
aşk çölünde**

**avucumdaki nasır
külünkten yadigâr**

**üç beş değil
otuza talibim**

**içimi çok gördüm
kirli dünyada**

**asıl aynada
kendim nasılım**

